

Ruusu-Risti-Kirjasto N:o 4

VAELTAJANA KORVESSA

Kirjoitti

J. R. HANNULA

Toinen painos.

*Tämä mikä tapahtui heille, on
esikuvallista ja on kirjoitettu
varoitukseksi meille, joille maa-
ilmanaikojen loppukausi on tullut.
1 Korint. 10: 11.*

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TIETAJA, VIIPURI.

RAUMALLA,
O.Y. LANSI-SUOMEN KIRJAPAINOSSA 1922.

*Nämä vaillinaisesti järjes-
tämänsä Hiljaisen Opettajan
ajatukset tahtosi niiden kir-
joittaja omistaa kaikille janoo-
ville ja nälkäisille veljille.*

Sisälllys.

Johdantoa.

Ydin Kristuksen opissa.

Sovitusoppi.

Luomakuntien kehitys.

Maailmanlopun aate

Loppusana.

Johdantoa.

Teosofian suhde uskontoihin.

Jokaisella ihmisellä on ainakin jonkunlainen käsitys elämästä, ja sitä sanotaan *elämänymmärrykseksi*. Tämä elämänymmärrys määrää ihmisen toimintatavan elämässä, ja on jatkuvan kehityksen alainen. Sillä kaikki tiedot ja kokemukset mitä ihminen saa, ne hän liittää omaan elämänymmärrykseensä joko vaistomaisesti tai itsetietoisesti.

Tämän yksilöllisen elämänymmärryksen ohella on ihmisellä vielä joukko elämänymmärryksiä eli maailmankatsomuksia, joita sanotaan uskonnoiksi. Nekin ovat jatkuvan kehityksen alaisia. Ja niiden kehityksessä on vielä huomattava eräs tärkeä kohta: kun niissä esitetyt opetukset jäävät ihmisten hoidettaviksi, häipyy niistä vähitellen alkuperäinen henkisyys, ja ihmiset tarrautuvat niiden muodollisiin oppeihin ja ulkonaisiin ihmekertomuksiin. Niin on käynyt meilläkin; me näemme Kristuksen opissa enimmäkseen kuolleen kirjaimen ja ulkonaiset ihmeet. Ne estävät meitä joutumasta sisäiseen vuorovaikutukseen elävän Kristuksen kanssa, joka koko rakkautensa voimalla tahtoo saada oman elämänsä meissä syttymään ja siten kohottaa meitä vähitellen itsensä kaltaisuuteen sisäisen kasvun kautta.

Tämä henkisyyden peittyminen uskonnoissa jo sellaisenaan vaatii, että ihmiskunnalla on näiden uskontojen ohella myös aina tarjolla vapaammassa, alkuperäisemmässä puhtaudessaan esiintyvää henkistä ohjausta. Niin on ollut aina ja niin on meidänkin päivinämmä. *H. P. Blavatskyn* alkuunpanema *teosofinen* sanoma on siinä suhteessa omi-

nainen ja itsenäinen, että se ei syntynyt minkään virallistuneen ja muodollisen uskonnon helmassa, ei sen suojeluksessa tai leimasimilla varustettuna, vaan oli se kaikkien uskontojen takaisen uskonnon Pyhän Hengen itsenäinen ja alkuperäinen vuodatus. Sentähden on tällä liikkeellä paljon sanottavaa kaikkien uskontojen alueilla. Ensiksi auttaa se meitä paremmin ymmärtämään Jeesusta Kristusta, avaa silmämme näkemään sitä syvää viisautta ja Kristuksen opin jaloa henkeä, joka meiltä on peittynyt pyhien kirjojen vertauskuviin ja uskontojen muodollisiin juhlamenoihin ja jäykkiin opinkappaleihin.

Toiseksi teosofia tarjoo meille sellaista joka on joko unohtunut tai jota jatkuva kehitys sallii uutena tulevan esille.

Pari sellaista uudelta näyttävää vanhaa oppia ovat *Jälleensyntyminen* ja *Karma*. Nyt meille opetetaan ihmisen kehityksen rajoittuvan yhteen ainoaan maiseen elämään, jonka takana hämöttää ikuisesti muuttumaton kadotus tai autuus. Teosofia taas opettaa, että

»Luonnollinen ruumis kylvetään, ja hengellinen ruumis nousee.»

Nyt tämä Paavalin lause (1 korint. 15: 44, vanha käännös) ymmärretään niin, että kun ruumis pannaan hautaan, on se kylvämistä, josta joskus nousisi ylös hengellinen ruumis.

Tällainen käsitys kylvämisestä on aivan väärä. Eihän kasvimaailmassakaan pidetä kylvämisenä jos *kuollut* jyvä pannaan maahan; se on *hautaamista*. Mutta kylvämistä on kun *elävä* jyvä pannaan maahan, jossa se itää ja tuottaa sadon. Samalla tavalla ikuisen ihmisen kehityksessä on pidettävä luonnollisen ruumiin kylvämisenä sitä, kun hän tulee kylvetyksi tänne ainemaailmaan *elävään* ruumiiseen, josta nousee hengellinen ruumis siten, että ihminen luonnollisessa ruumiissa kerää kokemuksia, vie ne luonnollisen ruumiin kuoltua mennessään haudentakaiseen maailmaan, jossa ihminen rakentaa hengellistä ruumistaan,

syvyydestään, niistä aineksista, joita luonnollisen ruumiin elämä on antanut. Ja kun hän seuraavan kerran tulee kylvetyksi luonnolliseen ruumiiseen, näyttäytyy kasvanut hengellinen ruumis lisääntyneinä kykyinä ja siveellisenä voimana, jotka eri ihmisillä näyttäytyvät niin eri kehityksasteilla. Tällaista voi todella sanoa luonnollisen ruumiin kylvämiseksi, jotavastoin *kuolleen* ruumiin kätkemistä maahan mätänemään on sanottava vain *hautaukseksi*.

Mutta voidaksemme hyötyä teosofian sanomasta, tästä meidän päiviemme evankeliumista, joka vapauttaa ei ainoastaan tunteemme vaan myös ymmärryksemme, täytyy meidän nöyrästi tunnustautua tietämättömiksi, mutta samalla tiedonhaluisiksi lapsiksi Jumalallisen Viisauden edessä. Kun niin teemme, silloin se äidin rakkaudella meitä kasvattaa aikuista ihmistä kohti.

Lapsia me kyllä olemme tietämättömyydessämme, mutta harvoin meissä ilmenee lapsen ainainen pyrkimys kasvaamaan tiedoiltamme. Ennakkoluulot, leväperäisyys ja välinpitämättömyys muodostavat vahvat Jeerikon muurit ympärillemme. Ja tiedon ja henkisen elämän valo ei meihin pääse ellemme näitä muurejamme huuda nurin tai edes hakkaa niihin reikiä. Ja miten tähän työhön ryhtyisimme? Tässä muistuu mieleen

Vertaus kymmenestä neitseestä.

Viidellä tyhmällä neitseellä ei ollut öljyä lampuissa, siksi he yljän tullessa jäivät ulkopuolelle, pimeyteen. Toisilla viidellä oli viisauden todistuksena öljyllä täytetyt lamput, jotka olivat heille tavallaan pääsylippuina häähuoneeseen.

Tämä vertaus on hyvin opettavainen, jos peittelemättä tarkkailemme itseämme sen valossa. Silloin etsimme ensin tyhmän neitsyn itsestämme. Ja miten hänet tunnemme? No, hän haluaa mukavuutta ja odottaa palveluksia ympäristöltään. Jos hänelle puhutaan esim. uusista aatteista, ei hänellä ole aikaa, ei varoja eikä halua tutustua niihin. Hän vaan tokasee: »Antaa niiden ottaa asiasta

selvä, kuulenhan sen sitten.» Hän antaisi mielellään toisten hakata reikiä ympäröiviin seiniinsä, hankkia öljyä lamppuihinsa.

Tällaisen tyhmän neitsyn me pian löydämme sielustamme. Mutta löydämmekö sieltä viisasta neitsyttä? Kas hän ei etsi vain mukavuutta, ei jätä kaikkea ylkänsä, tavaisenkaan ylkänsä kannettavaksi, vaan ryhtyy itse toimimaan. Jos hän kuulee jonkun uuden aatteen, ei hän jättyädy odottamaan toisten selvittelyjä, vaan ryhtyy itse siitä selvää ottamaan. Ja jos ennen omaksumansa opinkappalet ovat esteenä tiellä, kiipee hän rohkeasti niiden yli, kunnes mahdollisesti uuden aatteen valossa huomaa niiden maahan romahtavan. Jos hän kuulee esim. kadotus- ja lunastusoppien selvittäjinä puhuttavan jälleensyntymisestä ja karmasta, ryhtyy hän itsekohtaiseen tutkisteluun. Ja hän voi olla tässä niin hellittämätön, että heittäytyy Paa-valin neuvon mukaan (1 korint. 14: 15) ymmärrykselläänkin rukoilemaan. Hän saattaa huutaa sielussaan: Sinä suuri Jumala olet antanut minulle ymmärryksen, joka kohottaa minut eläinten yläpuolelle. Ja tuo Sinun lahjasi, ymmärrys, se sanoo minulle: jälleensyntyminen ja karma asettavat Sinut paljon korkeammalle täydellisyydessäsi, Voimassasi, Rakkaudessaasi ja erehtymättömässä Viisauudessaasi, kuin tuo kauhea ja todella typerä oppi ikuisesta helvetistä, ja rikoksien ja väärin valojen yhteyteen kietoutuneesta ulkonaisesta sijaissovituksesta. Sinun eteesi tulen sellaisena kuin olen: valaise ymmärrystäni; näytä minulle *totuus*, jotta voisin Sinun tahtosi mukaisesti elää ja toimia.

Ja tämä rukoushuuto ei jääne tuloksettomaksi. Sillä eihän Isä mahtane antaa lapsellensa kiveä tämän leipää pyytäessä. Ei, vaan kärsivällinen tutkija avaa yhden ongelman toisensa jälkeen, nähden elämän yhä rikkaampana; avaa sielussansa yhä uusia valon lähteitä, jotka aina joskus täyttävät hänen sydämensä riemulla, hääriemulla. Ja niin hän jatkuvasti päivä päivältä astuu häähuoneeseen, kun tyhmä neitsyt jää ulkopuolelle, tietämättömyytensä pimeyteen.

Näin tämä vertaus antaa meille tärkeän opetuksen: jokaisen on itse tehtävä työtä kehittyäkseen, häähuoneeseen päästäkseen. Toiset eivät voi sitä hänen puolestaan tehdä. Ainoastaan öljyä myyvän kauppiaan luokse voi viisas tyhmää neuvoa.

Näin työskennellen ihminen on nuotan kaltainen, joka kerää kaikenlaista. Mutta ainoastaan arvokkaat hän korjaa, ja arvottomat, niinkuin juuri ennakkoluulonsa, itsekäisyytensä ja tietämättömyytensä hän polttaa tiedon ja totuuden kaipuunsa aina palavassa tulella, niinkuin Matt. 13: 47—50 vertauksellisesti sanotaan.

Että näissä vertauksissa kymmenestä neitseestä ja nuotasta todella tarkotetaan ihmisen tietämättömyyden ja itsekäisyyden maailman loppua, se hyvin selviää parissa edellisessä värsyssä nuottavertauksen edellä, joissa samaa asiaa, taivasten valtakuntaa, verrataan kauppiaseen, joka on valmis myymään kaiken, voidaksensa ostaa löytämänsä kalliin helmen.

Jokainen ihminen on kauppias, mutta itse hän päättää, kerääkö jaloja helmiä, joihin ei ruoste pysty, vai tyytyykö maiseen kuonaan, jonka kuoleman ruoste hävittää.

Kun teosofisessa kirjallisuudessa puhutaan kahdenlaisesta syntymästä, nim.

jälleensyntymästä ja uudestasyntymästä,

niin lienee selvyyden vuoksi tarpeellista mainita, että ne merkitsevät aivan eri asioita. Jälleensyntyminen on, niinkuin jo edellä sanottiin, kun ihminen yhä uudelleen pukeutuu maiseen ruumiiseen. Uusisyntymä on taas sisäisen tilan muutos ihmisessä, josta Jeesus sanoo: »Jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan» (Joh. 3: 5).

Jeesus on evankeliumien mukaan antanut ihmissydämeistä ainakin kaksi määritelmää. Matt. 15: 19 sanotaan: »Sillä sydäimestä lähtee pahoja ajatuksia, murhia, avio-rikoksia, haureutta, varkauksia, vääriä todistuksia, rie-

nauksia.» Tässä kuvataan uudestisyntymättömän eli vedestä ja hengestä syntymättömän sydämen tilaa. Tässä tilassa eläessään ihminen on kastamaton pakana, siitäkin huolimatta, että hänet olisi joihinkin kirkonkirjoihin virallisesti merkitty kastettujen luetteloon. Vasta sitten kun ihminen alkaa käytännöllisessä elämässä peseytyä itsekkäisyydestään ja välinpitämättömyydestään, silloin hän vasta toimittaa todellista kastetta. Ja mikäli hän tätä puhdistavaa uudensyntymän pesua itsessänsä toimittaa, sikäli hän lähestyy sitä toista sydämen tilaa, jonka Jeesus myös on määritellyt: »Autuaita ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan» (Matt. 5: 8). Kastamaton ei näe Jumalaa; hän näkee kaikkialla vain pahaa, koska hän näkee sen oman pimeän sydämensä värittämänä. Niinhän se on: jos katselemme maailmaa värillisillä silmilaseilla, näyttää se saman väriseltä kuin ne lasit joitten läpi katselemme.

Vasta sitten kun ihminen uudensyntymän pesussa puhdistaa sydämensä, alkaa hän nähdä Jumalan. Ja millä tavalla? Hän saa omassa sielussaan kokea jumalallisen läsnäolon väläyksiä; hän näkee Jumalan toisissa ihmisissä; hän näkee Jumalan ulkoisessa luonnossa, kukkien kauneudessa, koskien voimassa, tähtien paljoudessa; kaikki hänelle ylistää Jumalan majesteetillista suuruutta; sillä hän on syntynyt taivasten valtakunnan kansalaiseksi, ei missään pilvientakaisessa taivaassa, vaan oman sielunsa taivaassa.

Ja tällaisena taivasten valtakunnan kansalaisena hän sitten alkaa ehtoollisen sakramentin toimittamista, joka on jatkoa kasteensakramentille, ja kuvaa puhdistuneen sielun elämää, jossa Kristus elää ja uhrautuu. Eikä suinkaan ole sattuma että kasteensakramentissa käytetään aineellisenä välikappaleena vettä, koska vettä yleensä pesemisessä käytetään. Samoin ei ole sattuma että alttarinsakramentissa käytetään aineellisina välineinä ravintoaineita. Sillä tässä sakramentissa ei enään ole kyseessä sielullinen peseytyminen, vaan ruokkiminen. Niinpä Kristus sanookin itseään todelliseksi leiväksi ja oikeaksi viinipuuksi. Ja ne,

jotka tässä sakramentissa häneen yhtyvät, ovat todellisia, hedelmää tekeviä oksia tässä elävässä viinipuussa. Kuivettuneet, hedelmättömät oksat siitä varisevat pois.

Ja täysin sopusoinnussa tämän ajatuksen kanssa on taas se myöhempi autuuden julistus, jossa sanotaan Isäni siunatuiksi niitä, jotka nälkäisissä, janoisissa, kodittomissa, alastomissa, sairaissa ja vangituissa veljissään Kristusta palvelivat. Vain veljissämme me voimme Kristusta sekä palvella että hosua ja haavoittaa. Sillä: »Mitä olette tehneet yhdelle näistä pienimmistä veljistäni, sen olette tehneet minulle.» Ja päinvastoin.

Kun ollaan ulkoisen sijaissovituksen kannalla ja tietämättömiä jatkuvan kehityksen mahdollisuudesta jälleensyntymisien kautta, silloin takerrutaan vain tuohon alkeellimpaan määritelmään ihmissydämeestä, että siitä lähtee vain pelkkää pahaa, jolloin nimenomaan vedotaan Jeesuksen todistukseen. Mutta, kumma kyllä, ei pidetä yhtä tosina toisia Jeesuksen määritelmiä ihmissydämeestä. Ei uskota eikä pidetä edes mahdollisenakaan ihmissydämen voivan tulla puhtaaksikin, vaikka sama suuri Opettaja senkin todistaa.

Ja vaikeahan olisikin uskoa tähän puhdistumiseen, ellemme omaksu teosofian esittämää *jälleensyntymisoppia*. — Mutta eihän Jeesus Kristus puhu ruumiillisesta jälleensyntymisestä? Ei ihan selvästi. Mutta syy voi olla siinä, että Jeesuksella Kristuksella oli oma sanomansa maailmalle. Jälleensyntymä oli silloin jo perinpohjin ihmiskunnan järjelle selvitetty. Edelliset suuret Opettajat, edellisissä suurissa uskonnoissa, olivat siitä seikkaperäisesti puhuneet. Kristuksella oli sensijaan- ja lisäksi uusi käytännöllinen elämäkatsomus: *Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä!* Kun te opitte elämään *rakkaudessa*, sovussa ja yhteistunteessa keskenänne ja kaikkien kanssa, niin Jumalan valtakunta ilmenee teidän keskellänne.

Tämä on Jeesuksen Kristuksen erikoinen sanoma. Sentähden emme tarvitse ajatella etteivätkö Jeesus ja opetuslapset olisi tunteneet jälleensyntymisoppia. Ja Uuden testamentin kirjoituksiin se sisältyy ikäänkuin itsestään

selvänä asiana. Esim. kun opetuslapset kysyvät: »Rabbi, kuka teki syntiä, tämäkö vai hänen vanhempansa, että hän syntyi sokeana?» Joh. 9: 2.

Tässähän opetuslapset olettavat synnynnäisen sokeuden synnin seuraukseksi, joka taas on mahdollista edellyttäessämme, että sama jumalallinen elämä, joka nyt oli pukeutunut synnynnäisesti sokeaan ruumiiseen, oli ennenkin elänyt inhimillisessä ruumiissa. — Muuten tämä Uuden testamentin kohta on perin mielenkiintoinen kristitylle totuudenetsijälle. Sillä siinähän ikäänkuin välillisesti, ohimennen, annetaan tukea kahdelle tärkeälle opille: jälleensyntymiselle ja syyn ja seurauksen laille. Ja Jeesuksen vastaus: »Ei tämä tehnyt syntiä eivätkä hänen vanhempansa, vaan Jumalan tekojen oli tultava ilmi hänessä», on syvällisesti valaiseva. Sillä eihän »tämä», tämä sokea ruumis, ollut koskaan ennen ollut olemassa. Mutta se jumalallinen elämä, se ylempi minä, joka oli tähän sokeaan ruumiiseen sidottu, se oli ennenkin elänyt ruumiissa, ja niissä tehdyt teot tulivat nyt ilmi tässä sokeassa ruumiissa.

Mutta jos kristillinen kirkko, oikeaoppisuudeksi muodostuessaan, kielsi ja unohti jälleensyntymisopin ei se suinkaan ole ollut siunaukseksi länsimaiselle sivistykselle. Pikemminkin se painaa raskaana syntinä kristillisen kirkon omallatunnolla. Länsimainen sivistys muodostui vähitellen kuin pimeässä huhtomiseksi, sodaksi ja taisteluksi. Ja tämähän on hyvin ymmärrettävääkin, kun opin pohjaksi tuli kokonaan väärinymmärretty sijaissovitusoppi, ja niin julma veljeyden ja rakkauden vastakohta, kuin on ihmisten toisistaan erottaminen loppumattomiksi ajoiksi taivaaseen ja helvettiin.

Jos siis tahdomme päästä sopusointuun itse elämässä vallitsevien lakien kanssa ja siinä syventyä ja edentyä, ei meille riitä vain vanhojen oppilauseiden iänikuinen ja tolkuton toistelevaaminen, vaan täytyy meidän pyrkiä syntymään *syvemmmälle* elämän tuntemiseen. Siten mekin voimme tulla lapsina uuteen, määrättyistä opinkappaleista ja uskontunnustuksista — niinkuin esim. ulkonaisesta sijaissovitus-

opista — vapaaseen henkiseen liikkeeseen. Mekin voimme yrittää asettua puhtaudessaan ja viattomuudessaan nöyrän ja vaatimattoman, mutta kyselevän, tiedonjanoisen ja kasvavan lapsen kannalle, lähtiessämme tarkkailemaan muutamia uskonnollisia opetuksia teosofian valossa.

Ydin Kristuksen opissa.

Miksi huudatte minulle: »Herra, Herra!» ettekä tee, mitä sanon: Rakasta Herraa Jumalaasi koko sydämesi ja koko sielustasi ja koko mielestäsi, lähimmäistäsi niinkuin itseäsi. Luukk. 6: 42 ja 10: 27.

Kristuksen oppi ja n. s. kristinoppi rinnastettuina.

Kristittyinä meidän on luonnollisesti pyrittävä mahdollisimman lähelle Kristusta; meidän on pyrittävä syventymään hänen oppinsa ydinolemuksen, on koetettava päästä sen voiman salaisuuden perille josta hän ja hänen uskollisimmat seuraajansa ovat voimia ammentaneet seisossaan vankkana monien myrskyjen ja vainojen painamana.

Tätä varten on meidän hyödyllistä asettaa rinnan alkuperäinen Kristuksen oppi ja hänen oppinsa siinä juutalaisuuden värittämässä muodossa jollaiseksi Kristuksen oppi meidän ihmisten käsissä on muodostunut. Jo päällimmitenkin katsoen huomaa melkeimpä suoraan vastakkaisuuden Kristuksen ja sittemmin hänen nimissään toimivan kirkon menettelyn välillä. Kristus ei sallinut asiaansa puolustettavan millään pakkokeinoilla. Tämä tulee hyvin näkyviin Pietarille kohdistetussa varoituksessa: pistä miekkasi tuppeen. Ja että Kristus tahtoi perustaa oppinsa kokonaan sisäisiin voimiin, se

ilmenee vieläkin siinä, ettei Kristus tuomareittensa edessä tahtonut edes sanoin tai selityksin puolustautua.

Me ihmiset sitävastoin olemme, saadessamme hänen oppinsa hoidettavaksemme, mitä suurimmassa määrässä luottaneet ulkonaisiin pakkokeinoihin. Tämän todistaa mitä räikeimmällä tavalla kirkkomme historiassa esiintyvät vainot niitä vastaan jotka eivät omantuntonsa tähden voineet hyväksyä kaikkia niitä opinkappaleita joita kirkolliskokouksissa, useasti juonittelujen ja monien äänestysten avulla, julistettiin jumalallisiksi totuuksiksi.

Erotus varmaan johtuu siitä, että Kristus tahtoo maailmaa palvella, niinkuin hän itse sanoo: ettei hän tullut palveltavaksi vaan palvelemaan. Meidän ihmisten muodostama uskonto sitävastoin esiintyy mieluummin hallitsijana ja kehittäjänä maailmassa. Ja tässä vallantavotte-lussa menimme me ihmiset yhä pitemmälle, niin että piti hävittää vanhat suuret kirjastot ja itse varhaisimpien kristittyjen kirjoitukset.

Näinollen täytyy kysyä: saivatko edes raamatun kirjoitukset pysyä alkuperäisinä, vai eikö niihin tehty sellaisia poistoja, lisäyksiä ja muutoksia, että ne edes hämärästi sopivat tukemaan niitä kauheita ja Jumaluuden majesteettia alentavia opetuksia ikuisesta helvetistä ja järjettömästä sijaissovituksesta, joita me ihmiset kirkollisen vallan tavottelussamme olimme laatineet.

Ei myös tarvitse ihmetellä jos joskus vieläkin löytyy pyhiä kirjoja vanhoista kätköistä. Sillä olihan niillä myös puolustajansa. Ja ehkä itse näkymätön totuuden henki on pitänyt huolta, ettei kaikkea alkuperäistä ole voitu hävittää.

Yksi tällainen merkillinen kirjoitus on metropoliitta Bryennioksen julkaisema. Sen on W. H. Walvanne esittänyt arvokkaassa tutkielmassaan »Elämästä ja Kuolemasta I», jossa siihen voidaan lähemmin tutustua. Kirjoituksen nimenä on *Herran oppi kahdentoista apostolin kautta kansakunnille*.

Jotkut meistä ovat kenties oudoksuneet miksi ei itse Kristukselta ja hänen lähemmiltä seuraajiltaan ole mitään

yhtenäistä, ehjää esitystä siitä opista jota he lähtivät maailmaan julistamaan, vaan ainoastaan hajanaisia muis-tiinpanoja yksinäisiltä oppilailta.

Tässä on nyt kaipaamamme kirjoitus, niinkuin sen nimikin jo osoittaa. Sisällöltään on se lyhyt, selvä ja ytimekäs esitys, ja täysin sopusoinnussa Uudessatesta-mentissa esiintyvän vuorisaarnan kanssa. Siinä sanotaan: »On kaksi tietä, toinen elämään ja toinen kuolemaan. Mutta suuri on ero näiden kahden tien välillä. Elämän tie on tämä: ensiksi rakasta Jumalaa, joka sinut on luonut. Toiseksi: rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi. Mutta kaikkea sitä mitä et tahdo sinulle tehtävän, älä sinäkään tee kellekään toiselle.»

Sitten seuraa näihin lauseihin sisältyviä käytännöllisen elämän ohjeita, näytetään kuka kulkee elämän tietä, kuka kuoleman tietä. Ja lopuksi sanotaan: »Jos voit kantaa Herran koko iestä, olet täydellinen; vaan jollet voi, tee mitä voit.»

Kristuksen oppi on rakkaus.

Mikä nyt on ytimenä tässä Herran opissa? Onko se oppi syntiinlankeemuksesta, ikuisesta kadotuksesta, vai onko se uskomisessa joihinkin opinkappaleihin? Ei mitään sellaista kuollutta uskoa, vaan elävää elämää, *Rak-kautta*. Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin-kuin itseäsi.

Mutta mitä on rakkaus? Onko se vain sydämellinen tunneläikkyminen? Katsokaamme. Jos jollakin ihmisellä on ystävä jota hän todella rakastaa, niin hän tahtoo sitä ihmistä palvella. Hän ei voi nähdä rakastettuansa surullisena ja kärsivänä, vaan tekee kaikkensa saadaksensa rakastetullensa onnea. Tämä rakkaus on Kristuksessa niin kaikkiläpäisevä, ettei hän ollenkaan ajattele itseään, vaan suhtautuu kaikkiin olentoihin niinkuin tavallinen ihmi-nen ystäväänsä jonka hyväksi hän tahtoo kaikkensa antaa.

Kirkonopin ytimenä on puhdasoppinen uskontunnustus ulkonaiseen sijaissovittajaan.

Ei kai kukaan kieltäne, etteikö Kristus elämällään, kuolemallaan ja opetuksillaan pannut suurinta painoa rakkaudelle, joka määrää ja ilmenee ihmisten suhteessa Jumalaan ja toisiinsa. Mutta kuinka on laita kirkonopissa? Kuinka on käytännöllisessä elämässämme ilmenevän uskonnon laita? Puhuaaksemme uskonopillisesti, täytyy sanoa: puhdasoppinen uskontunnustus ja ulkonainen sijaissovitus ovat tulleet tärkeimmiksi virallistuneessa ja hallitsemaan pyrkivässä kristillisyydessä. Me olemme muodollisesti uskoneet ja tunnustaneet merkillisiä asioita, milloin ruumiin ylösnousemiseen, niinkuin kolmannessa uskonkappaaleessa sanomme uskovamme, tai loppumattomaan kadotukseen, joissa luonnossa ja elämässä vallitsevat lait ja tosiasiat ovat tulleet ihan nurinkurisesti tulkituiksi.

Me olemme siten vähitellen jäykistyneet puhdasoppiseen kaavamaisuuteen. Me olemme oppeja rakennellessamme unohtaneet elämän, ja sen, mitä esim. Paavali sanoo: »Koko laki on täytetty yhdessä käskysanassa, tässä: Rakasta lähimmäistäsi, niinkuin itseäsi» Gal. 5: 14. Hänhän, tuo suuri »uskon apostoli», esittää tuon tutun lauseen: »Usko, toivo, rakkaus», ja sanoo suoraan: rakkaus on suurin niistä. Ja minkätähden rakkaus on suurin niistä? Sentähden, että usko ja toivo sisältyvät ja ilmenevät rakkaudessa. Vasta rakkaus on varsinaista Kristuselämää, johon usko ja toivo ovat itsessään sisältyviä portaita.

Missä Kristuksen rakkaus-uhri?

Kyllähän jokainenkin tavallansa myöntää Paavalin opin oikeaksi, myöntää Kristuksen olleen rakkauden opettajan ja ilmennyksen. Mutta tällöin annetaan hyvin vähän arvoa sille *elämälle* jossa Kristus uhrautui maailman hyväksi, käyttäen suurimman viisautensa ja voimansa vain muita auttaakseen, asettuen henkisesti köyhänä tyhmän rinnalle, viisaana viisaan

rinnalle; oppineen ja oppimattoman rinnalle, voidaksensa jokaista auttaa omalta paikaltaan askeleen ylemmäksi.

Sensijaan me annamme paljon suuremman arvon ja merkityksen sille mitä *me olemme Hänelle tehneet*. Ja mitä me hänelle teimme? Palkinnoksi kaikesta osottamastansa hyvästä me hänet loppujen lopuksi julmasti *tapoimme*. Ja tästä *omasta toimituksestamme* olemme sitten tehneet kaiken henkisen elämämme perustuksen. Tämähän on oikeastaan kauheinta itsekkäisyyttä. Mutta sekin johtuu osaksi tietämättömyydestämme. Ja siksi Jeesus murhaajainsa ympäröimänä rukoileekin: »Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä tekevät» (Luukk. 23: 34). On kuin hän sanoisi: Odota vielä, Isä, anna minun edelleen perata, kaivaa ja lannoittaa heidän juuriansa; ehkä he joskus hedelmääkin tekevät. Tämä on loppumatonta rakkautta meitä tietämättömiä ja leväperäisiä ihmisiä kohtaan, huolimatta mitä me teemme.

Mutta tällaisena, elämällään ja opillaan vaikuttavana Vapahtajana, jollaisena Kristus omasta *vapaasta tahdostaan* uhrautuu, sellaisena hän kelpaa harvoille, hyvin harvoille. Useimmille se oppi on vieläkin hulluutta ja pahennusta. Me, useat meistä, hyväksymme hänet vain sellaisena, jollaiseksi me hänet *väkivallalla* teemme.

Tähän on moni aivan tosissaan valmis väittämään: Kyllä Kristuksen verinen kuolema oli välttämätön ihmisten pelastamiseksi, ja kyllä hänen kuolemansa oli myös vapaaehtoinen uhri, sillä sanoohan hän itse, että hän voisi saada vaikka legionittain enkeleitä itseänsä pelastamaan, mutta hän ei sitä tahtonut.

Niin, niin. Miksei, miksei. Mutta mitä sitten merkitsee Kristuksen tuskallinen, kolmasti toistunut rukous Getsemanessa? Kun hän profeetan silmillään näki, mikä kauhea rikos tulisi tapahtumaan hänen opettajatyönsä yhteydessä, »alkoi hän murehtia ja tulla tuskaan . . . Ja hän meni vähän edemmäksi, lankesi kasvoilleen ja rukoili: 'Isäni jos on mahdollista, niin menköön minulta pois tämä malja; kuitenkin ei niinkuin minä tahdon, vaan niinkuin sinä' . . . Taas hän meni pois toisen kerran ja rukoili sanoen:

'Isäni, jos tämä malja ei voi mennä ohitseni, minun sitä juomattani, niin tapahtukoon sinun tahtosi' . . . Ja hän jätti heidät, meni taas ja rukoi kolmannen kerran ja sanoi samat sanat uudestaan.» Jos nyt Kristuksen verinen kuolema olisi todella kuulunut jumalallisiin suunnitelmiin, silloinhan Kristuksen olisi pitänyt ilolla ja riemulla käydä teurasuhriksi, ja nuo tuskalliset rukoukset olisivat aivan mielettömiä.

Mutta kyllähän Kristuksen kuolema oli sittenkin tavallansa vapaaehtoinen. Se oli vapaaehtoinen samalla tavalla kuin kaikkien niiden jotka totuutta kieltämättä ovat joko poltetut tai muuten tapetut. Galilei pelastui kuolemasta maksaessaan siitä totuuden hinnan, todistaessaan maan pysyvän paikallaan, vaikka tiesi sen liikkuvan. Kyllä Kristuskin olisi voinut kuoleman välttää. Mutta siihen oli vain kaksi mahdollisuutta: joko kieltää oppinsa tai käyttää henkisiä voimia persoonalliseksi edukseen. Mutta jos hän olisi jommankumman näistä tehnyt, silloin hän ei olisikaan ollut se, joka voi itsestään sanoa: »Minä olen Totuus.» Ei hän olisi ollut se, joka tekee vain taivaallisen Isänsä tahdon, ja sentähden kieltäytyy toimimasta »tämän maailman» päämiehen käskyjen ja toivomusten mukaan; kieltäytyy käyttämästä henkisiä voimiaan omaksi edukseen, tai toisten väkivaltaiseksi parantamiseksi.

Voi, jospa Kristus kerrankin saisi tulla *elävänä* toimijana tunnetuksi ja vastaanotetuksi! Ja jospa meille sitten saatettaisi sanoa: »Mene ja tee sinäkin samoin» Luukk. 10: 37.

Usko, toivo ja rakkaus.

a) Usko.

Sanoimme uskoa ja toivoa portaiksi jotka johtavat rakkauselämään, Kristuselämään. Ja millä tavalla ne ovat portaita? Koettakaamme yksinkertaisesti ja käytännöllisen elämän kannalta ymmärtää näitä suhteita.

Kun me maailman hyörinässä saamme kaiken kaipaamme, silloin emme välitä henkisistä asioista. Mutta kokemuksien ja pettymyksien kautta meille alkaa selvitä,

että on muutakin elämää, kuin tämä syömisen ja juomisen katoovainen elämä. Tämä on alussa heikkoa arvelua, aavistusta, mutta vähitellen se kasvaa sisäiseksi vakaumukseksi, uskoksi. Ihminen alkaa uskoa Jumalaan, henkiseen elämään.

Tämä usko on alku eli perustus, jolle henkinen elämä perustetaan. Siksipä apostoli sanookin uskoa yhdeksi Kristuksen opin alkeista eli perusteista, joista kehoittaa pyrkimään täydellisyyteen. Hebr. 6: 1.

Mitenkä uskoa on pidettävä perustuksena? Siten, että »ilman uskoa on mahdoton kelvata Jumalalle». Ellei ihmisellä ole uskoa Jumalan ja henkisen elämän todellisuuteen, ei hän osaa alkaakaan elämäntien kulkua. Sen tähden on ensin saavutettava usko, joka on se peruste, jolle henkinen elämä rakennetaan. Mutta kun tämä usko on saavutettu siihen määrään, että se alkaa vaikuttaa elämämme suunnitteluihin, synnyttää se meissä kaipauksen korkeampaan elämään. Me sitä toivomme, vaikkamme sitä vielä jaksaisikaan ymmärtää.

b) Toivo.

Tämä toivo on toinen porras astuimissa. Me toivomme ja ikävöimme katoomattomien perään. Ja saatuaamme jalkamme tälle toiselle astuimelle, kun osaamme uskoa ja jaksamme toivoa, silloin rakkauselämän lämmittävät säteet tulevat meitä vastaan, ne syleilevät ja lämmittävät meitä. Tämä on sitä riemuitsevan isän syleilyä, joka rientää portaille syleilemään kotiinpalaavaa tuhlaajapoikaa. Poika on arka ja pelkää huonouttaan. Hän ei pidä itseään kelloisena edes pojaksi kutsuttavan. Mutta isän riemuitseva katse ja suloiset sanat rohkaisevat häntä. Ja niin hän isän tukemana astuu kolmannelle portaalle, isän kotiin, jossa hänet puetaan uuteen pukuun, ja sanotaan saavan sormuksen sormeensa.

c) Rakkaus.

Nyt hänelle alkaa uusi elämä isän kodissa. Ja ehkä vanhin velikin vielä suostuu, nähdessään minkä työvoiman-

lisän nuorin veli on taloon tuonut. Ja juuri tämän pelloilta palaavan vanhemman veljen puheesta huomaamme, ettei isän kodissa vallitseva riemu ole tyhjää riemua, jollaiseksi kuolemanjälkeistä elämää kuvataan. Ei, vaan on se työn riemua, palveluksen riemua. Sillä hän osaa nyt rakastaa, ja rakastajalle tuottaa riemua, kun hän saa rakastettuansa palvella. Usko ja toivo on hänet tähän tilaan vienyt.

Mutta sitten hän muistaa omat vaelluksensa mieron tiellä. Hän näkee nuorempien veljien siellä kuluttavan pääomiaan ja hädissään latkivan sikain ruokaa. Se saattaa hänet murheelliseksi, osaaottavaksi. Hän tahtoi heitä opastaa ja auttaa, niinkuin häntäkin on autettu. Ja katso! Silloin hän ymmärtää, ettei isän koti olekaan mikään eristetty paikka jossakin pilvien takana, vaan on se sielun-tila. Se isän koti on kaikkialla, se on pystytettynä *jokaisen veljen sydämessä*. Ja hänkin asuu siellä. Siellä hän rakastaa, tekee työtä ja palvelee. Tämä työ tuottaa hänelle kaiken murheen ohella riemua, niinkuin aina rakastaja riemuitsee rakastettuansa palvellessaan. Ja onhan itse Rakkauden Herra sanonut, ettei hän tullut maailmaan palveltavaksi vaan palvelemaan. Mutta vaikka hän pitää itseään palvelijana, on hän kuitenkin, ja kaikehtikin juuri sillä ehdolla Rakkauden Herra.

Näitä vanhempia, näitä Isän kotiin palanneita veljiä ne ovat, nuo Kristukset, Paavalit, ne ne meitä tuhlaajapoikia rakastavat, heidän äänensä se on joka sydämessämme kuiskaa: »Kuinka monella isäni palkkalaisella on yltäkyllin leipää, mutta minä kuolen täällä nälkään!» Kas siinä työssä on Heidän ainaisesti jatkuva uhrinsa. Yksi fyysillisen ruumiin kuolema olisi hyvin pieni uhri. Sen uhrin ovat antaneet monet ihmiset: ryövärit, itsemurhaajat, soturit, varkaat ja sankarit. Mutta elää, *elää toisten hyväksi*, sitä voivat tehdä vain suuret sielut, täydellistyneet Jumalan Pojat.

Ja nyt voimme kukin itseltämme kysyä:

Olemmeko kristittyjä?

Ajatelkaamme: jos me kaikki jotka sanomme itseä mme kristityiksi, olisimme kristittyjä, Kristuksen opetuslapsia

sillä tavalla, että opettelisimme edes alkeellisesti elämään Hänen elämäänsä, silloin ei maailmassa tarvittaisi vankiloita, ei järjestyksen valvojia, ei käräjätaloja eikä ulosoton haltioita. Ja me voimme itseltämme kysyä: ovatko nuo laitokset, tai joku niistä, minun tähteni tarpeellisia?

Ettei maailmassa, erittäinkin kristityssä maailmassa, ja eritoten evankelis-luterilaisessa maailmassa ole Kristuksen rakkausoppi päässyt vaikuttamaan, sen helposti huomaamme.

Me taistelemme »Jumalan avulla» toisiamme vastaan, kuin konsanaan pahimmat pakanat. Me tyydymme enimmäkseen »sikain ruokaan». Ja jos jotkut uskovat olevan leipääkin isän kodissa, niin tyydytään tähän pelkkään uskomiseen. Ja kun tästä uskosta on tullut korkein tavoiteltava ihanne, kun siihen ovat pysähtyneet sekä opetukset että opiskelijat, niin elämän tietä tuskin tunnetaankaan. Siksi onkin ihmisten maailma niin kylmä ja kolkko: rakkauselämän lämmittävät säteet eivät ole siinä vaikuttamassa.

Missä Kristus-voiman salaisuus?

Nyt tiedämme sen voiman lähteen, josta Kristus ja Hänen seuraajansa ovat voimia ammentaneet. Se voima on *toimivasta rakkaudesta*; se on *elämän tien* voima, ja siinä on Kristuksen opin ydin. Sillä tiellä kulkija on voimakas kestäämään kaikkea sortoa ja vainoa.

Mutta *kuoleman tien* voima ilmenee uskonnollisena suvaitsemattomuutena, kateutena, ahneutena, välinpitämättömyytenä ja vallanhimona. Sillä tiellä kulkija tulee voimakkaaksi sortamaan.

Kumpaa tietä uskontomme on kulkenut? Kumpaa tietä me itse astumme? Pidämmekö itseämme liian heikkoina elämän tietä astumaan? Silloin muistakaamme: »Työmies on palkkansa ansainnut.» Kumpaa tietä kuljemmekin, ovat sen tien voimat apunamme, käytettävänäamme. Mutta itse meidän on tie valittava.

Sovitusoppi.

Niinkuin tuon yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta ne monet ovat joutuneet syntisten asemaan, niin myöskin tuon yhden kuuliaisuuden kautta ne monet joutuvat vanhurskasten asemaan. Roomal. 5: 19.

Kirkollinen käsitys sovituksesta.

Tärkeimpiä kohtia uskonnollisissa opeissamme on epäilemättä oppi lunastuksesta eli sijaissovituksesta.

Tämän opin pohjana on se omituinen ajatus Jumalan kaikkivoipaisuudesta, että hänen suunnitelmansa menivät yhden ihmisen aivan mitättömän tottelemattomuuden vuoksi miltei nurin, ja ihminen joutui Jumalan vihan alaisuuteen, jopa heitettiin saatanan haltuun ikuisiksi ajoiksi. Ja jotta ihmiskunta voisi vapautua tottelemattomuutensa seurauksista, piti Jumalan tulla ihmisen muotoon itseänsä lepyttämään ja saatanaa hyvittämään tai kukistamaan. Tämän työn Jumala sitten suoritti poikansa välimiehyyden kautta.

Että tämä lunastusoppi juurtautuu inhimillisestä ajattelusta, on sen värittäjä, se näkyy siitä, että se on saanut pukeutua inhimillisen oikeudenkäynnin ja viekkaan keinotteluperiaatteen mukaisuuteen. Sillä kohta kun Kristus ihmisten sijaisena on jättäytynyt saatanalle ja ihmiskunta vapautuu, vapauttaa myös Kristus itsensä, joten pimeyden ruhtinas joutuu tässä kaupanteossa aivan osattomaksi.

Tämä on aivan viekkaan inhimillisen ajattelun piirre tässä lunastusopissa. Sillä kun itsekäs ihminen ryhtyy

johonkin sopimukseen, on sen vaikuttimena hyötyminen toisen sopimuksentekijän kustannuksella. Tai kun ihminen asettelee loukkuja ja satimia metsään, esiintyy hän näköjänsä eläinten ruokkijana, asetellen maukkaita ruokia satimien eteen. Mutta kun lintu tai muu eläin aikoo ehkä kiitollisena nauttia hänelle tarjotun palan, joutuukin hän viekkään pyytäjän ansaan.

Ja kun ihminen on oppinut näin viekkaudella voittamaan heikompiensa, on johdonmukaista panna ylemmät voimat taas ihmistä palvelemaan saman periaatteen mukaan. Itsekäs ja tietämätön ihminen pitää itseänsä maailman keskuksena, jota alemmat ja ylemmät olennot ovat luodut vain palvelemaan. Ja kummallinen on se ajatus, että ihmisen syntien sovituksiksi kelpaa ihmisen alapuolella ja yläpuolella olevien olentojen veri, siihen kelpaa eläinten ja jumalien veri, mutta ei koskaan sen veri joka itse on synnin tehnyt, ihmisen oma veri.

Yksi tärkeä piirre on vielä tässä lunastusopissa. Ennen syntiinlankeemusta ihminen eli täydellisessä onnessa, viatomuudessa. Syntiinlankeemuksessa tämä tila menetettiin. Kun Kristus sitten verellänsä lunasti ihmiskunnan, luulisi sen merkitsevän sitä, että olot olisivat tulleet ennalleen. Mutta niin ei kuitenkaan käynyt. Sillä kirkollisen käsityksen mukaan elää suurin osa ihmiskuntaa vieläkin saatanan vallassa; eikä Jumalan viha ole sammunut.

Tämän tilanteen edessä nouseekin sydämeistämme kysymys ja huokaus: Joko Jumala tyhjensi kaikki voimansa ja keinonsa tuossa yhdessä lunastusyrityksessä? Ja eikö kukaan enään voisi uhrautua niiden puolesta jotka yhä jäävät ikuiseen kadotukseen?

Tämän kysymyksen me olemme oikeutetut ja velvolliset tekemään omantuntomme edessä, kunhan sen teemme totuutta rakastavalla lapsen mielellä.

Mitä sovitus merkitsee?

Ja mitähän sovitus merkitsisi jos tinkimättä asettaisimme itsemme tilinteolle tässä asiassa? Voisimmekohan

me itse koskaan ja missään muodossa jatkaa ja toteuttaa sovitustyötä?

Paavali kirjoittaa roomalaiskirj. 5: 19: »Niinkuin tuon yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta ne monet ovat joutuneet syntisten asemaan, niin myöskin tuon yhden kuuliaisuuden kautta ne monet joutuvat vanhurskasten asemaan.»

Voidaksemme ymmärtää tätä Paavalin puhetta, täytyy meidän itsellemme selvittää mitä sovitus merkitsee käytännöllisessä elämässä.

Sovitus merkitsee, että ne rikkomukset joita joko tieteen tai tietämättämme olemme tehneet, tulisivat sovitetuiksi. Asian valaisemiseksi ajatelkaamme tehneemme joku rikkomus, olemme esim. heittäneet kiven ikkunasta naapurimme huoneeseen. Kuinka nyt tämän sovittaisimme? Ehkä unohtamalla tuo pikku synti. Tai rukoilemalla Jumalta syntejämme anteeksi, ja jos omatuntomme on rauhaton, menemällä yhteiseen tai salaiseen synninpäästöön ripissä ja alttarin sakramentissa.

Näin me ehkä onnistumme painamaan omantuntomme rauhattomuuden. Mutta onko rikkomuksemme tullut näin sovitetuksi? Ei ole tullut. Se pelästys ja vahinko minkä kivenheitollamme naapurillemme tuotimme on vielä sovittamatta. Ainoa keino sen sovittamiseen olisi: sovittaa rikkomuksemme sille jota vastaan olemme rikkoneet. Ja mikä estää tätä tekemästä? Useammin ehkä leväperäisyys ja ylpeydeltä vivahtava omanarvontunne. Olisi niin noloa ja häpeällistä puhua naapurille tuollaisesta asiasta. Voisi vielä tulla sivullistenkin tietoon, joten sovituksestamme koituisi vain nöyryytystä ja häpeätä itsellemme.

Paitsi näin teoillamme, rikomme me myös puheillamme ja pahansuopaisilla ajatuksillamme lähimmäisiämme ja jumallista oikeutta vastaan. Kaikista näistä on tili tehtävä jääväämättömän lain edessä. Ja vapautuksemme aamunkoitto on siinä, että harjoittelemme ajattelemaan, tuntemaan ja puhumaan oikeuden ja rakkauden hengessä.

Mitenkä yhden ihmisen tottelemattomuus saattaa monet syntisen asemaan?

Tämän käytännöllisen sovitustyön valossa voimme kysyä: mitenkä yhden ihmisen tottelemattomuus saattaa monet syntisen asemaan? Katsokaamme. Olemmehan sanomalehdistä lukeneet kuinka elävissä kuvissa näytetyt rikolliset kuvasarjat ovat niin tenhonneet muutamia nuoria katsojia, että ovat itse alkaneet samoin rikollisesti urheilla. Tai jos keskellämme elää ihminen, joka näyttää hyvinvoivalta ja menestyy, vaikkakin on aivan välinpitämätön siveellisyyden vaatimuksille, on hän silloin houkuttelevana esimerkkinä muillekin pyrkimään samalla tavalla eteenpäin. Tässä on se houkutteleva Aadamin ja Eevan omena, jota me jokainen elämällämme toisillemme tarjoamme.

Mutta jos tästä julkisyntisestä kehittyy n. s. fariseus, joka esiintyy uskovaisena, käy julkisissa jumalanpalveluksissa, vieläpä tehden lahjotuksiakin uskonnollisiin tarkoituksiin, muistamatta kuitenkaan olla yhdessä tai toisessa muodossa loukkaamatta muita olentoja, silloin hänen vaikutuksensa toisten tottelemattomuuteen tulee vieläkin suuremmaksi. Minkä vuoksi? Koska hän elämällään tahtoo näyttää kuinka uskovaisen tulee elää. Hän opettaa elämällään ja ehkä puheellaankin: Jos tahdotte menestyä maailmassa, jos tahdotte Jumalan siunausta töillenne ja toimillenne ja periä ikuisen autuuden kuolemanne jälkeen, niin tehkää niinkuin minä teen.

Tälle ihmiselle merkitsee hyvin vähän todelliseen sydämen puhtauteen pyrkiminen. Jos hänen lähellään elää joku joka koettaa seurata oppia: »autuaita ovat puhtaat sydämeistä», niin pitää hän sitä vaarallisena harhappisena, tekopyhänä, joka muka omine puhtauksineen aikoo Jumalalle kelvata. Ja kiusallinenhan sellainen henkilö onkin hänen lähellään, koska se on alinomaisena muistuttajana hänen uskonnollisuutensa pintapuolisuudesta.

Näin tämä ihminen uskonnolla silattuine oppeineen on esteenä vanhurskauden ilmenemiseen, mutta omiansa farisealaisuutta pönkittämään ympäristössään. Sillä monet koke-

mattomat sielut, jotka eivät vielä kykene itsetietoisesti määräämään, voivat todellakin ottaa hänet ihanteekseen. Sentähden Kristus puhuikin niin voimakkaasti uskonnollisten muutomenojen noudattajia, farisealaisuutta ja turhaa kirjanoppineisuutta vastaan, sanoen publikaanien ja portojen kulkevan heidän edellään taivasten valtakuntaan.

Näin näemme yhden ihmisen tottelemattomuuden saattavan monet (ei kaikkia vaan monet) syntisten asemaan, niinkuin apostoli sanookin.

Mitenkä yhden kuuliaisuus saattaisi monet vanhurskasten asemaan?

Taaskin esimerkkinsä voimalla. Ajatellaan että me tuon kivenheittäjän asemassa olisimme menneet naapurimme luo sovittamaan rikkomuksemme omin käsin ja sydämin. Silloin siitä olisi saattanut seurata muutakin kuin vain häpeätä itsellemme. Ensiksikin saisimme tuntea oman tunteemme todella vapautuneen tuon rikkomuksen painostuksesta. Ja toinenkin seuraus tuolla teollamme saattaisi olla. Ehkä tuo henkilö, jonka luo menimme käytännöllistä sovintotyötä tekemään, on itsekin tehnyt jonkun rikkomuksen, jonka on joko unohtanut tai nukuttanut oman tunteensa äänen synnintunnustuksella sakramenttien osallisuudessa. Mutta nyt tulee naapuri ja esittää hänelle käytännöllisellä tavalla toisenlaista sovitusoppia. Ja tämä on todellakin kivenheitto hänen laastaroituun sydämeensä. Ja siellä se sattuu kipeään. Hän huomaa nyt rikkomuksensa olevan edelleen sovittamatta. Ja ehkä hänkin nyt jaksaa polkea käärmeensä pään ja menee sovittamaan rikkomuksensa samalla tavalla. Ja ehkä kolmas naapuri taas herättää neljännen, j. n. e.

Ja nyt ymmärrämme kuinka yhden ihmisen kuuliaisuus on saattanut monet vanhurskasten asemaan. Tuo yksi todellinen sovitus on tullut syyksi monen ihmisen sovittukseen, aivan Paavalin sanojen mukaisesti.

Sisäiset syyt uskontojen veriuuhreihin.

Tässä valossa me ymmärrämme miksi sovitus on tuskallista. Syntiemme sovittaminen omin käsin ja sydämin on aina raskasta alemmalle itsekkäälle luonnollemme. Se vuodattaa siinä sydänverensä. Se on veriuhri alemmalle minällemme, vaikka salassa oleva ylempi minämme siitä riemuitseekin.

Tässä ovat sisäiset juuret uskonnoissa tavattaviin veriuuhreihin. Se on kuvaannollista heijastusta todellisesta uhrista. Ihminen uhraa syntiensä sovituksiksi itsensä ulkopuolella olevaa, kunnes vähitellen oppii uhraamaan itsensä, tuon ainoan ikuisesti kelpaavan sovintouhrin. Tämän uhrin tehdessään tulee hänestä sydämensä tempelin ylimäinen pappi, jolloin ei enään tarvita vohlain eikä kauristen verta, koska hän on oman itsensä uhriksi antanut. Ja nyt ymmärrämme kuinka nuo ulkoiset uhrin olivat vain kuvauksia tästä oikeasta uhrista, jonka alkaessa häviävät vanhat uhrin ja temppelit niin ettei niistä jää kiveä kiven päälle. Silloin on tullut totisen rukoilijan aika, joka ei enään ulkonaisilla vuorilla ja temppeleissä rukoile, vaan sydämen kammiossa.

Henkisen kuolon uni.

Tätä sovittamattomuuden aikaa sanotaan kuvaannollisesti kuoleman tilaksi. Ihminen nukkuu, niinkuin sanotaan, synnin unta, kuolon unta, ja ainoastaan alempi, eläimellinen puoli hänessä toimii. Ja kun Kristus edustaa ihmisen ylempää minää, niin voidaan sanoa Kristuksen meissä olevan ristiinnaulitun ja haudatun. Ja kun ylempi minämme meissä herää, kun Kristus meissä nousee ylös tästä kuolemasta, on se tavallaan hänen tulemisensa tuomiolle. Sillä niinpian kuin ylempi, henkinen elämä herää, on alemman puolemme loppu lähellä. Se on tuomiopäivä eläimelliselle minällemme, joka silloin tekee tiliä hallituksestaan. Silloin alemmassa puolessamme maan perustukset järkkyvät, sen maat ja taivaat häviävät suurella pauhulla,

siinä vallitsee hätä ja tuska jollaista siinä ei ole ennen koettu. Ihminen näkee missä häpeässä hän on elänyt alemman minänsä hallitessa, siksi hän huutaa vuorille ja kukkuloille: langetkaa meidän päallemme ja peittäkää meitä.

Tässä tuomiossa alemman minän itsekäät teot aknoina poltetaan, ja ainoastaan nisut korjataan aittoihin, ne tulevat siemeniksi siihen uuteen elämään mikä nyt alkaa, jossa ylempi minä, Jumalan Poika hallitsee.

Alemman minämme sovintokuolema.

Ensimmäinen aste tässä uudessa elämässä on alemman minämme sovintokuolema. Ihminen sovittaa rikkomuksiaan, vaikkakin hänen on juotava kieltäymyksen ja ivan katkerat maljat pohjaan saakka. Jokainen ivan ja pilkan piikki on naula hänen ristiinsä, mikä tuntuu alemman minän jaloissa ja käsivarsissa. Tämä on todellista eläimen veren uhria ihmisessä, jota kuvastavat uskontojen eläinuhrit.

Tätä uhria toimittaessaan ihminen on aseeton, koska hän ei tahdo edes puolustautua syytöksiä vastaan, vaan rukoo vihamiestensä puolesta. Ja kun alemman, eläimellisen minän sydänkin näin tulee keihäällä lävistetyksi ja veri vuotaa kuiviin, vasta silloin saapuu sisäinen rauha, sisäinen tasapaino; vasta silloin hän tuntee veloitansa päässeensä ja voi riemullisesti tuntea ja sanoa: nyt se on täytetty.

Kristuksen ylösnouseminen ja taivaaseen astuminen ihmisessä.

Tämän jälkeen temppelin esirippu repeää kahtia; ihminen ymmärtää elämän korkeammassa valossa. Kristus nousee hänessä ylös kuolleista. Sillä niinkuin Kristus on meissä kuolleena ja haudattuna, samoin hän meissä myös nousee ylös kuolleista, vaikkapa hautamme olisi kallioon hakattu.

Ihminen elää nyt uutta elämää, vaatimattomana ja huomaamattomana. Mutta sittenkin hän tuntee elävänsä. Ja hänen heräämisensä on esikoisuus niiden joukosta jotka edelleen nukkuvat kuolon unta. Ja hänen esikoisuutensa on lopullinen lupaus niille jotka vielä nukkuvat, että hekin aikanansa heräävät. Hänen elämässään on nyt kaikki alistettu pojan alle. Ja miten alistettu? Siten, että hän tarkkaavana kuuntelee sisäistä Jumal-ääntä; ei tee mitään omantuntonsa ääntä vastaan.

Tällä tavalla sisäinen ääni hänessä kasvaa; korkeamman elämän kanavat käytön kautta tulevat yhä käyttökelpoisimmiksi, joten hän tulee läheiseen yhteyteen Isän kanssa.

Ja kun Kristus ihmisessä näin on noussut ylös kuoleista ja elää, silloin hän astuu ylös taivaisiin, jolloin poikakin on alistettu sen alle joka hänet lähetti. Se merkitsee, että hän nyt elää taivasten valtakunnan elämää. Hän on elävänä todistuksena siitä, että taivastenvaltakunta on ihmisten keskellä. Hän vapaaehtoisesti uhrautuu siksi kanavaksi joka yhdistää maan ja taivaan, jota käyttäen Jumalan Pyhä Henki voi laskeutua ihmisten keskelle, synnyttäen helluntaijuhlia niissä, jotka ovat vastaanottavia, jotka tahtovat antaa ruumiinsa ja sielunsa eläviksi Pyhän Hengen temppeleiksi.

Ja niinkuin eläinten veriuhrin sisäiset juuret löytyivät siinä uhrissa jossa ihminen uhrasi alemman, eläimellisen puolensa antautuessaan siinä sovintokuolemaan, samoin löytyvät tuon niin kauheasti väärinymmärretyn sijaissovituksen sisäiset juuret siinä, että ihminen joutuu, sitten kun Kristus on hänessä syntynyt myöhemmissä ruumiistuksissa, eli siis *ikäänkuin sijaisena*, sovittamaan edellisten ruumistustensa synnit ja rikkomukset. Hän voi sen tehdä tuskalla ja riemulla, ryhtyessään vapaaehtoisena poikana palvelemaan Isänsä henkisessä kodissa.

Näin jokainen ihminen tulee ottamaan osaa siihen suureen sovintotyöhön, mikä poistaa maailmasta tietämättömyydestä johtuvan pahan vallan, ensin kunkin yksilön omasta maailmasta ja sitten sitä tietä kaikkialta. Ja

Paavali (jokainen todellinen Opettaja) kärsii synnytystuskia meissä kunnes Kristus meissä muodon saa. Sillä jokaisessa meissä on Kristus ristiinnaulittuna; ja hänet me vapautamme ainoastaan itsemme ristiinnaulitsemalla. Siihen saakka me niin mielellämme annamme Kristuksen kärsiä sijaisenaamme ristillä.

Mutta kun olemme rohjenneet luopua aistillisesta elämästämme, kun olemme alemman, eläimellisen minämme itsekkäine himoineen ja haluineen ristiinnaulinneet, silloin seuraa meissä Kristuksen riemullinen ylösnousemus ja taivaisiin astuminen. Ja tässä on ihmisen kehittyvän elämän tehtävä ja päämäärä.

Näin tulee jokainen elämällänsä todistamaan — ja huulten todistus ei paljoa metkitse — että »niinkuin tuon yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntisten asemaan, niin myöskin tuon yhden kuuliaisuuden kautta ne monet joutuvat vanhurskasten asemaan».

Luomakuntien kehitys.

Sillä hartaasti ikävöiden luomakunta odottaa Jumalan lasten ilmentymistä. . . . eikä ainoastaan se, vaan myös me, joilla on Hengen esikoislahja, mekin huokaamme sisimmässämme, odottaen lapseksi ottoa, meidän ruumiimme lunastusta. . . Sillä ne, jotka hän edeltä tunti, hän myös edeltä määräsi Poikansa kuvan kaltaisiksi, jotta hän olisi esikoinen monien veljien joukossa. Roomal. 8: 19, 23, 29.

Armovalitseminen.

Pitkin kristillistä aikaa ovat oppineet kirkkomiehet väitelleet siitä, josko ihmisellä on vapaa tahto vai onko hänen kohtalonsa edeltäpäin määrätty. Tämä aate on kehittynyt monien asteiden kautta. Kirkkoisä Augustinon aikana kehittyi tästä kiivas väittely eri suuntien välillä, mikä kirkkohistoriassa tunnetaan pelagiolaisen riidan nimellä. Augustinus kehitti oppinsa siihen suuntaan, että Jumalan armo on täydellisesti määräävä, niin ettei ihmisellä ole omaa tahtoa eikä valitsemisen mahdollisuutta, vaan »Jumala edeltäpäin on määrännyt muutamia ihmisiä autuuteen, osoittaakseen heissä armoaan, mutta antaa toisten joutua kadotukseen — tosin heidän omien syntiensä tähden (!) — osoittaaksensa heissä vanhurskauttaan. Ne, jotka Jumala kerran on autuuteen valinnut, tulevat ehdottomasti pelastetuiksi, sillä Jumalan armo vaikuttaa heissä vastustamattomasti». (Tietosanak.)

Ja tälle tielle jouduttuaan, meni Augustinus yhä pidemmälle, väittäen, että Jumala on »edeltäpäin määrännyt vissin lukumäärän autuuteen, toiset hän on määrännyt tuomittaviksi». Ja tätä Jumala »ei määrännyt edeltäpäin sentähden, että hän edeltäpäin näki, vaan päinvastoin edeltäpäin hän näki sentähden, että hän edeltäpäin määräsi». Ja »Kristus ei tullut pelastamaan kaikkia, Jumala ei tahdo että kaikki autuaiksi tulisivat.» (Hammerich'in kirkkohist. I 324, 325).

Tätä oppia vastaan — joka sellaisenaan tekee tyhjäksi kaiken inhimillisen ponnistuksen, jopa opettajat, kirkot ja uskonnoikin, koska mikään ei kuitenkaan voi edeltäpäin määrättyä ihmisen kohtaloa muuttaa — ryhtyi tyynimielisempi Pelagius taistelemaan, opettaen ihmiselämän olevan luonnollista edistymistä, ja että armo ei ole luova vaan auttava voima. »Jumalan armo ulottuu kaikkialle, kuitenkin ansaitkoon kukin sitä hyveellä. Kristus tuli maailmaan opillansa ja esimerkillänsä edistyttämään meitä. . . samoin kuin ennen olimme Aadamin kaltaisia synnissä, niin tulee meidän nyt olla Kristuksen kaltaisia hyveessä.» (Hammer. k. hist. I 332).

Nämä Augustinon ja Pelagion opit ryhmittivät sen ajan kirkolliset kahteen leiriin, jolloin paljon kiistakirjoituksia julaistiin. Asia tuli myös monissa kirkolliskokouksissa pohdinnan alaiseksi, kunnes eräässä kirkolliskokouksessa Pelagius v. 418 julistettiin harhaoppiseksi, jolloin keisarikin Augustinon vaikutuksesta yhtyi tähän päätökseen ja julkaisi käskykirjeen pelagiolaisia vastaan.

Asian näin kehittyessä jäi armovalitsemusoppi vaikuttavaksi tekijäksi kirkon virallisiin oppeihin, joka erinäisillä rajoituksilla vahvistettiin Orangen kokouksessa v. 529, vaikkakin vastakkaisella suunnalla oli paljon kannattajia, jopa yksin Italiassa 18 piispaakin. Ja onhan selvää ettei tällaisia asioita voida äänestysten avulla ratkaista; totuutta ei voida muuttaa millään mahtikäskyllä, vaikkakin voidaan tehdä päätöksiä jotka ovat joko kehitystä hidastuttavia tai jouduttavia. Ja niin sitkeästi pysyi Augustinon kanta vallitsemassa, että noin 1000 vuotta myöhemmin esiin-

tyvät uskonpuhdistajat olivat vielä sen kannalla. Niinpä Calvin opetti, että »Jumala ei ainoastaan ole edeltäpäin valinnut muutamia ihmisiä autuuteen, vaan myöskin määrännyt toisia kadotukseen, molemmilla tavoin ilmoittaakseen kunniaansa». (Tietos.-kirj.)

Evangelis-Lutherilaisen kirkon oppi armosta.

Myöskin Lutherus oli alussa ennaltamääräämisopin kannalla, mutta sivuuttaa myöhemmissä kirjoituksissaan koko asian (Tietos.kirj.). Ja Suomen evankelis-lutherilaisen kirkon kanta näyttäytyy siinä vastauksessa mikä katekismuksessamme annetaan kysymykseen: »Mikä on Jumalan iankaikkinen armopäätös?» Siinä sanotaan: »Jumalan iankaikkinen armopäätös on se Jumalan rakkauden toimi, jonka kautta hän on meidät Kristuksessa valinnut, ennenkuin maailman perustus oli laskettu, ja säätänyt meidät Poikansa kuvan kaltaisiksi, niin että ne, jotka uskossa omistavat Kristuksen, saavat ijankaikkisen elämän; jota vastoin ne, jotka eivät ole Jumalan kutsumukselle kuuliaiset, vaan hylkäävät Kristuksen, joutuvat omasta syystänsä kadotukseen.»

Tässä on armovalitsemisoppi suuresti lieventynyt; tunnustetaan myös ihmisen yksilöllinen vastuunalaisuus. Ihmiset joutuvat kadotukseen »omasta syystänsä» koska »eivät ole Jumalan kutsumukselle kuuliaiset». Ja tämä kuuliaisuus taas olisi siinä, että ihmiset »uskossa omistavat Kristuksen». Ja tavallinen käsitys tästä uskolla omistamisesta on se, että uskomme Kristuksen sijaisnamme kuolleen syntiemme puolesta. Jos nyt ihminen jaksaa uskoa sen, että tällainen sijaissovitus on eräänä historiallisena aikana toimitettu, perii hän kuoleman jälkeisen autuuden: ellei hän tätä syystä tai toisesta tule uskoneeksi, joutuu hän ikuiseen kadotukseen.

Tämä »usko» taas ymmärretään vähän eri tavalla. Toiset, n. s. evankelinen suunta, ajattelevat autuuden johduvan siitä, että he lujasti uskovat Golgatan verivirrassa

tulleensa pestyiksi lumivalkeisiksi, huolimatta ihmisen sisäisestä saastasta, synnistä ja turmelluksesta. Toiset taas käsittävät uskon osaksi käytännöllisen elämän kannalta. He ajattelevat uskoon sisältyvän myös pyrkimyksen puhtaasti elämän tavoittelemiseen. He pitävät Jaakopin kanssa kuolleen sellaista uskoa mikä ei näyttäydy töissä ja toiminnassa.

Ristiriidat uskontomme armo-opissa.

Koettakaamme lyhyesti käytännöllisen elämän valossa tarkastella tätä oppiamme ikuisesta kadotuksesta ja armosta.

Jos kaikilta ihmisiltä tämän epävakaisen ja jokatapauksessa lyhyenmoisen elämän jälkeen vaadittaisi samanlainen vastuuvollisuus loppumatonta ikuisuutta varten, silloin heillä pitäisi olla myös samalaiset vanhurskautusmahdollisuudet; jos nim. tahdomme puhua vanhurskaasta, tasapuolisesta armosta. Nyt kuitenkin näemme jonkun ihmisveljen — sillä olemmehan kaikki samoja lapsia ja siis veljiä Jumalan edessä — lasketuksi maisessa ruumiissaan jonnekin ihmissyöjään keskelle, jossa elää ja kuolee ilman että olisi edes kuullutkaan Jumalan Kristuksessa osottamasta armosta. Tai tulee hän lasketuksi sivistyskansojen ryöväriperheeseen, jossa petos ja kavallisuus ovat korotetut sankariudeksi. Jos tällaisiin luonteen ominaisuuksiin kasvatettu veli myöhemmin kuulisikin jotakin siveysopista, kilpistyy se hänestä takaisin helpommin kuin sellaisesta, joka on sattunut syntymään johonkin voimakkaasti heränneeseen ympäristöön, jossa hän luonteensa muodostumisessa on saanut aivan toisenlaista tukea, kuin ryöväriksi kasvatettu veli.

Näin katsottuina näyttävät ihmiset, saman vanhurskaan Isän lapset, olevan aivan eri tavalla armoitettuja.

Ja jos olemme heränneitä uskovaisia, silloin täytyy muistaa vielä eräs hyvin tärkeä asia, se nim. ettemme mekään ole koko ikäämme olleet uskovia, vaan olemme

sellaisiksi tulleet jonkun erityisen heräämyksen kautta. Jos olisimme kuolleet ennen tuota heräämistä, olisimme olleet kadotettuja; niin myönnämme. Ja sanomme vielä, että tämä heräämys oli meille erityinen Jumalan armo.

Mutta siinä rinnallamme kuolee toinen veli ilman että olisi tullut herätetyksi, ja niin joutuu kadotukseen — omasta syystään. Todellako omasta syystään? Niin olemme valmiit sanomaan. Olemme valmiit väittämään: kyllä hänellekin herätystä tarjottiin, mutta hän ei sitä ottanut vastaan. Mutta eihän herännyt velikään väitä omasta syystään heränneensä, vaan että hänelle tapahtui erityinen armo, ja että hän ainoastaan armosta perii taivaan. Miksi ei samanlainen herätys, samanlainen armo tule jokaisen osaksi? Kun nyt Jumala on vapaasta tahdostaan jokaisen ihmisen luonut — niinkuin on opetettu — kun hän itse on jokaiseen puhaltanut elävän hengen, silloin hän tarkalleen tietää millaisen luonteen hän kullekin on antanut, tietää kuinka voimakkaan sysäyksen kukin tarvitsisi tullaksensa herätetyksi. Kun nyt kuitenkin toisen annetaan kuolla heräämättömänä, niin onhan todella aivan kuin hänet olisi jo edeltäpäin niin varustettu, että hänen kohtalonsa määrää hänet kadotuksen omaksi. Ja hurssaan kääntyneen täytyy vielä muistaa, ettei hänkään herännyt kaikista pikku sysäyksistä, vaan vasta kun tuli niin voimakas sysäys, että hänen oli aivan kuin pakko herätä synnin unesta. Jos tuo toinenkin olisi saanut niin monta ja voimakasta sysäystä, että hänenkin olisi ollut pakko herätä, silloin hänkin olisi pelastunut.

Jos siis annamme oikeudentunnon vähänkin ajatus-
tamme johtaa, niin jäämme aivan neuvottomiksi tämän asian edessä. Jos olemme aivan vilpittömiä, niin joudumme samaan lopputulokseen mihin kirkkoisä Augustinus aikansa tuli, että Jumala viisautessaan on valinnut vain muutamat ihmiset autuuteen, joissa Jumalan henki sitten vaikuttaa niin voimakkaasti, että heidän täytyy herätä ja tulla autuaiksi, toisten jäädessä kadotukseen.

Armopäätös teosofian valossa.

Tämän jälkeen täytyy meidän kysyä: Mitä sitten merkinnee tuo katekismuksessamme mainittu Jumalan ijan-kaikkinen armopäätös?

Jos tyydymme liukuilemaan asian pinnalla, emme siitä ollenkaan selviydy. Meidän täytyy päästä syvemmälle. Ja voidaksemme niin tehdä, meidän täytyy vapautua ennakkoluuloistamme ja asettua sille kannalle, että tunnustamme totuuden korkeammaksi kaikkia opinkappaleita. Meidän täytyy syventyä asiaan teosofian, jumalviisauden valossa. Ja tässä valossa me ymmärrämme tämän maailman olevan yhä jatkuvan kehityksen alaisena; että nuo kuusi luomispäivää eivät vielä ole päättäneet, vaan me elämme yhä niiden keskellä, jolloin jatkuva luomistyö vie maailmoja kaikkine luomakuntineen sitä päämäärää kohti mikä niille on määrätty »ennenkuin maailman perustus oli laskettu». Sillä meidän täytyy ymmärtää kaiken elämän ja kehityksen olevan tarkoituksellisten suunnitelmien toteutumista. Niinkuin ihminen luo mielessänsä kuvan ennen rakentamaan ryhtymistään, samoin tekee se Isä ja Luoja jonka voimassa tämä maailma elää ja rakentuu. Hänelläkin on mielessään se kuva mihin kunkin luonnonvaltakunnan kehitys tähtää.

Vapauttajaksi määrätty ihanne.

Ymmärtääksemme paremmin käsiteltävänämme olevaa asiaa, on hyvä luoda yleissilmäys koko näkyvään elämään. Sillä paitsi ihmiskuntaa, kehittyä elämä myös eläin-, kasvi- ja kivikunnassa. Ja voimme sanoa, että se ihanne johon ne kehityksessään pyrkivät, jonka saavuttaminen vapauttaa ne omasta asemastaan, se näyttäytyy niille siinä luontokunnassa joka on askeleen ylempänä heidän omaa kehitystään. Niinpä teosofian valossa ymmärrämme, että esim. kivikunnassa uinuvan elämän ihanteena on se elämän muoto mikä näyttäytyy kasvikunnassa. Voitaisi sanoa:

Jumalan ijankaikkinen armopäätös kivikunnan suhteen on, että se vapautuu kasvikunnan kautta. Jumala pitää mielessään kivikunnan edessä sitä ihannetta mikä näyttäytyy kasvikunnassa, johon kivikunta-elämä vaistomaisesti ikävöi ja pyrkii. Kun elämä kivikunnassa saavuttaa siinä saatavan opetuksen, siirtyy se askeleen ylemmäksi. Ja näin on yksi ainoa ihanne vapauttanut kivikunnan askeleen ylemmäksi.

Jos siirrymme kehityksen mukana kasvikuntaan ja etsimme sille ulospääsyä, niin voimme sanoa sen olevan siinä ihanteessa mikä näyttäytyy eläinkunnassa. Eläinkunnassa ei elämä enään ole maahan juurtuneena, vaan elää vapaudessa, johon kasvikunnan elämä ikävöitsee ja pyrkii. Jumalan ijankaikkinen armopäätös kasvikunnan suhteen on siis se että se vapautuisi edessään olevan ihanteen kautta joka sille vaistomaisesti häämöittää eläinkunnan muodossa.

Samoin on eläinkunnalla myös oma vapauttava ihanteensa, sen edellä oleva ihmiskunta, jota se vaistomaisesti pelkää, ihailee ja kunnioittaa. Ja niin voimme sanoa eläinkunnan vapautuvan omasta asemastaan ihmiskunnan kautta. Ja sanotaanhan raamatussakin, että »hartaasti ikävöiden luomakunta odottaa Jumalan lasten ilmestymistä» (Roomal. 8: 19), joten tämäkin Paavalin syvä lause tulee järjelliseen valoon.

Jumalan lapsia sanotaan myös järjenpojiksi. Ja kun juuri järki on eläinkunnan ja ihmiskunnan erottajana, voidaan sanoa eläinkunnan ja koko luontokunnan ikävöiden odottavan järjenpoikain tuloa, jotta jumalainen järki heihin vuodattuisi ja he vapautuisivat järjettömyyden pimeydestä.

Tärkeä huomautus väärinymmärtämisien välttämiseksi.

Kun puhumme luomakuntien nousemisesta aste asteelta ylemmäksi, niin täytyy ymmärtää eräs tärkeä kohta, se nim. ettei tämä nousu tapahdu ulkoisella tavalla; ei kasvikunta muutu ulkoisesti eläinkunnaksi j. n. e., vaan kohou-

tuminen tapahtuu siinä sisäisessä elämässä mikä muodoissa kehittyy. Niinhän tavallisessa koulujärjestelmässäkin oppilaat siirtyvät luokka luokalta alkeiskoulusta yliopistoon ja sieltä ulos elämään, jolloin ulkoiset koulut ja luokat pysyvät paikallaan oppilasjonon jatkuvasti siirtyessä niiden lävitse. Samoin tässä suuressa Luonnon koulussa ovat ulkoiset luontokunnat vain kouluja ja luokkia, joissa sisäinen elämä kehittyy.

Ihmisen ihanne.

Vaikka muotoihin sidottu elämä näin vapautuu omasta asemastaan, ei se merkitse ikuista vapautumista kehityksen pyörästä. Niinpä ei ihmiskuntakaan, niin suuri kuin sen vapaus jo onkin muiden luomakuntien rinnalla ja edellä, ei ihmiskuntakaan vielä ole mikään loppuasema kehittyvälle elämälle; sekin odottaa vapautumistaan omalla paikallaan.

Mutta ihmiskunta on siinä erikoisasemassa, että se on korkein rengas fyysillisesti näkyvässä luomisketjussa tällä taivaankappaleella. Sen edessä oleva ihanne ei ole enään sillä tavalla näkyvissä kuin alemmilla luontokunnilla. Ihmisen vapauttava ihanne on syvällä henkisessä maailmassa. Siksipä ihmisellä onkin tärkeä tehtävä: olla sinä renkaana mikä yhdistää näkyväisen näkymättömään maailmaan. Mutta niinpä ihminen onkin tätä tehtäväänsä varten varustettu: hänellä on järki, ymmärrys ja mielikuvitus, joten hän voi sielunsa salatuista syvyyksistä loih-tia esille sen ihanteen, jota hän tavoittelee ainosyntyisen, salassa olevan Jumalan Pojan ihanteen, jonka kaltaisiksi meidät on määrätty ennen kuin maailman perustus oli laskettu.

Salassa oleva ihanne näyttäytyy julkisesti.

Tämä salassa oleva ihanne näyttäytyy myös ulkoisesti kaikkien suurien uskontojen perustajissa eli keskushenkilöissä. Kaikkien uskontojen uskovaiset pitävät uskontonsa

keskushenkilöä Jumalan Poikana ja Vapahtajana. Nämä Vapahtajat, nämä edelläjuoksijat, Esikoiset, täydellistyneet Jumal-ihmiset, ne omassa itsessään, omalla elävällä elämällensä paljastavat sen salaisen ihanteen, johon ihmiskunta kehityksessään pyrkii. Ja elämänohjeissaan, siveysopeissaan osoittavat he sen tien, jota kulkemalla ihanne saavutetaan. Kun ihminen kiinteästi pitää tätä ihannetta edessään, tavoittelee sitä elämässään, laskeutuu tämä ihanne vähitellen ihmissydämeen. Se on se syntymä, josta Jeesus puhuu Nikodemukselle. Ja niinpä Jeesuksessa Kristuksessa ilmeneekin täydellisin Jumal-Ihminen, ihmisen täydellisin ihanne.

Korpivaellus Egyptistä Kaanaanmaalle.

Israelin korpivaellus Egyptistä Kaanaanmaalle on kuvaannollinen esitys ihmisen pitkästä korpivaelluksesta maisen aistimuselämän Egyptistä henkisen vapauden Kaanaata kohti.

Ennen edellämainittua ihanteen eli Kristuksen syntymää ihminen elää maisessa Egyptissään, jossa alemman minänsä Farao hallitsee, tyytyväisenä lihapatojensa ääressä. Mutta tämä Egyptin ihanuus, aistillinen elämä, menettää vähitellen viehätöksensä, ja ihminen tuntee olevansa Egyptin orja. Silloin hän luo katseensa Kaanaanmaalle, henkiseen elämään. Ja vähitellen hänessä kasvaa voima ja uskallus niin, että hän uskaltaa lähteä taivaltamaan poikki punaisen meren, läikkyvän nautintojen elämän, lähteä pitkälle korpivaellukselleen Kaanaanmaata kohti.

Tämä korpivaellus saattaa olla pitkä ja vaivalloinen. Sillä kerrotaanhan Raamatussa kaikkien Egyptistä lähteneiden kuolleen korvessa; ainoastaan Kaleb ja Josua erityisen kuuliaisuutensa vuoksi saavuttivat ruumiillisesti Kaanaan maan (5 Moos. 1 luku).

Tähän kohtaan sisältynee se suuri totuus, että ihmiskehityksellä saavutettava aste on niin etäällä, ettei sitä voida saavuttaa yhden lyhyen ruumistuksen aikana, vaan

on ihmisen välillä käytävä kuoleman porttien toisella puolella, tullakseen taas ajan tullen uudelleen jatkamaan keskenjäänyttä korpivaellustaan. Vaikkei siis Raamatussamme aivan selvin sanoin esitetä jälleensyntymisoppia, niin on siinä monia kohtia, joita ymmärretään ainoastaan jälleensyntymisopin valossa.

Tämä korpivaellus pitkittyy vielä sentähden, kun vaeltaja ei jaksakaan pitää katsettaan kiinteästi käännettynä Kaanaanmaata, henkistä vapautta kohti, vaan muistelee Egyptin lihapatoja, maisia nautintoja. Mutta myöskin hänen tuskansa voi tulla lievennetyksi kalliosta vuotavalla vedellä, s. o. virkistävillä väläyksillä henkisestä elämästä.

Juuri tällä korpivaelluksellaan ihminen raivaa sielustansa puhdasta, viatonta neitsyttä, johon tavoiteltava ihanne, Kaanaanmaan ihanne, voi kotiutua; hän pystyttää kehtoa, johon Kristuslapsi voi syntyä.

Että Raamatun kertomus israelilaisten vaelluksesta on esikuvallista, kuvaten ihmisyksilön pitkää pyhiinvaellusmatkaa, sen todentaa myös Paavalin esitys 1 Korint. kirj. 10 luvussa. Siinä hän sanoo suoraan: »Mikä tapahtui heille, on esikuvallista ja on kirjoitettu varoitukseksi meille, joille maailmanaikojen loppukausi on tullut.» Maailmanaikojen loppukauteen tulleilla Paavali tarkoittanee juuri sellaisia ihmisiä, joille maallinen aistimuselämä alkaa olla voitettu kanta. Sillä eihän Paavali missään ulkoisen maailman lopun ajassa elänyt, ei saanut sellaista ihmettä nähdä, joten kyseessä on sisäiset asiat.

Kuoleman kiertokoulussa.

Teosofian ja jälleensyntymisopin valossa me ymmärrämme, kuinka tämä Kristuksen eli Pojan kautta vapautuminen on mahdollista. Se on mahdollista siten, että ihminen palaa tänne maaelämään korpivaellustansa jatkamaan kunnes hän on sen päähän päässyt. Jumala on kerta kaikkiaan määrännyt ihmisen ainoan Poikansa kuvan kaltaiseksi, joten ihminen ei voi vapautua, ei ole valmis muuten

kuin tämän Pojan kaltaiseksi tulemalla; se on Jumalan ijankaikkinen armopäätös. Ilman tätä Pojan kaltaiseksi tulemista ei kukaan missään rodussa tai uskonnossa voi vapautua jälleensyntymisen pyörästä. Sillä, niinkuin Paavali sanoo, »tämä katoovainen pukeutuu katoomattomuuteen ja tämä kuolevainen pukeutuu kuolemattomuuteen». Tämän tapahtuttua »Kuolema on nieltä ja voitto saatu» (1 Korint. 15: 54).

Ja kunnes tämä voitto on saatu, kunnes ihminen on tullut tietoiseksi jumalpoikuudestaan, on hän holhoojan alainen. Ja kuka on tämä holhooja? Se on kuolema. Hän se sanomattomassa äidinrakkaudessaan kuljettaa meitä tänne maisten korujen keskelle, antaa meidän niihin ihastua, ja taas tempaa pois, jotta vähitellen tulisimme ymmärtämään, kuinka turhaa on tavotella ja kiintyä näihin katoovaisiin kappaleisiin. Mikäli ihminen oppii antamaan oikean arvon näille maisille koruille tilapäisinä opetusvälineinä ja etsii ikuisia, pysyviä arvoja, sikäli hän vapautuu holhoojastaan, kunnes lopulta saavuttaa täysi-ikäisen Pojan vapauden. Silloin ehkä voimme sanoa tapahtuvan sen, josta Paavali sanoo: »emme kaikki kuoloon nuku, mutta kaikki me muutamme, yht'äkkiä, silmänräpäyksessä viimeisen pasuunan soidessa» (1 Korint. 15: 51, 52).

Tämä on se lopullinen riemuvoitto, jota kuvanee Eliaan meno taivaisiin elävässä ruumiissa. Sillä varmaankin tuollainen täydellistynyt jumal-ihminen on ruumiissakin ollessaan täysin hereillä henkisessä maailmassa, joten hän on aivan kuin elävänä otettu ylös taivaisiin.

Uskonnon tehtävä.

Kun näin ymmärrämme Jumalan ikuisessa armopäätöksensä määränneen meidät Poikansa kuvan kaltaisuuteen, ja että me siihen tilaan kasvamme kehityksen kautta, silloin ymmärrämme uskonnon uudella, suuremmoisella tavalla. Se ei enään ole pelkkiä ihmetekoja ja ulkonaisia voimannäytteitä, jollaisena uskonto meille vielä enemmäk-

seen näyttäytyy, antaen hyvin pienen arvon sen tärkeimmälle puolelle, siveysopille.

Me kyllä luemme vuorisaarnasta ja pitkin evankeliumia kuinka Kristus kääntää ja neuvoa meitä elämään, mutta pidämme niitä turhina, jopa mahdottomina, joita ihmisellä on ehkä lupa jonakin ylimääräisenä hyvänä harjoitella uskonsa ohella. Ja niinhän se todella olisikin, jos ihminen eläisi vain yhden maisen elämän. Sillä useat vielä kuolevat edes vakavasti yrittämättäkään noita käskyjä, esim. noita uuden liiton vuorisaarnassa esitettyjä viittä käskyä seurata.

Tämä johtuu siitä, ettei ihmiskunnan keskitaso ole vielä kasvanut siihen voimaan, että se jaksaisi kulkea Kristuksen ja kaikkien suurten uskontojen opettamaa tietä. Mutta vaikka tämän heikkoutemme tunnustamme, niin kuitenkin nyt teosofian ja jälleensyntymisopin valossa ymmärrämme, että *uskontomme siveysoppeihin kätkeytyy se Tie, jota kulkemalla ihminen löytää salassa olevan ihanteensa*. Ja silloin uskonto tulee järkeväksi, jota voi harjoittaa, jota voi elää, eikä vain uskoa.

Ja vielä: yleinen kehityksen tila ei mitenkään ole voitattomana esteenä, etteikö jo meidänkin ajallamme paljonkin useammat yksilöt voisi astella sisäisen kehityksen vakavalla tiellä, ilman ainellisuus-sauvan tukea, kunhan vain päättäisivät luottaa henkisiin jalkoihinsa, Jumalaan sisässään.

Maailman lopun aate.

I

Katso, uudeksi minä teen kaikki
Joh. ilm. 21: 5.

Maailman lopun aate on aina jännittänyt ihmisten mieliä. Eikä ihmekään, sillä saammehan elämässämme seurata yhä jatkuvaa näytelmää kaiken muodollisen elämän katoovaisuudesta.

Ominaista maailman lopun atteelle on, ettei siinä tapahdu ehdotonta elämän loppua, vaan ainoastaan muoto loppuu, antaakseen tilaa uudelle maailmalle. Tämä uusi maailma kuvataan aina kauniiksi, puhtaaksi, jossa on vain hyvää. Tämä syystä, että vanhan maailman loppuessa on yleinen tuomiopäivä, jonka tullessa kaikki keho poltetaan, ja ainoastaan arvokas aines pääsee uuteen maailmaan.

Tämän tuomiopäivän värittämänä maailman loppu on tullut perin kaameaksi asiaksi. Niinpä jo ihmisen aineellisen ruumiin häviö herättää vakavaa kammoa, sitä enemmän mitä vähemmin kuoleman oikeata merkitystä ymmärretään. Samoin on niiden yleisten merkkien ja enteiden laita, joita Jeesus Oljyvuorella yksinäisyydessä antoi opetuslapsillensa heidän pyytämiksensä maailman lopun ja hänen tulemuksensa merkeiksi.

Juuri näitä enteitä ja merkkejä, joista puhutaan Matt. 24 luvussa, ovat ihmiset tarkkailleet ja yhä uudelleen sovitaneet ne oman aikansa ilmenevään elämään, ennustaen maailman lopun olevan aivan lähellä. Ja silloin on yleensä tarkoitettu koko ulkokohtaisen maailman häviötä.

Yleinen maailman loppu siirtyy yhä edemmäksi.

Kuitenkin tällainen kuva maailman lopusta saa siirtyä yhä etäisempään tulevaisuuteen. Eivät ainakaan tähtitieteilijät kovin hätäile sellaisesta maailman lopusta, jossa tähdet putoisivat alas taivaalta. Sillä avaruudessa ei ole ehdottomaa ylös- eikä alaspäisyttä. Ainoastaan vetovoiman vaikutuksesta on alaspäisyys taivaankappaleilla suoraan niiden keskipistettä kohti. Ja kun esim. maapallomme pyörii oman akselinsa ympäri, kääntyy maapallomme pinnalla alaspäisyys vuorokauden kuluessa kaikkiin ympyrän suuntiin avaruudessa. Mihinkä silloin putoilisivat nuo suunnattomat tähtijoukot, joista monet ovat maapalloamme monin verroin suuremmat?

Mutta kerran kuitenkin jokainen muoto, olkoon se suuri taivaan kappale tai pieni ihmisruumis, lähenee lopuansa. Mutta mikäli on kyseessä maapallomme elämä, niin voimme ajatella sen jatkavan rauhallista kulkuansa auringon kiertolaisena välittämättä siitä, josko me ihmiset sen pinnalla elämme sovussa vai raatelemmeko toisiamme.

Siksipä voimmekin jättää tuon maapallomme häviämisen, joka aikansa tapahtunee hitaalla rauhallisuudella, niinkuin se jo on tapahtunut meitä kiertävässä kuussa, jonka salatieteilijät sanovat olevan vain elottomana raatona, ehkä niinkuin mätänevä ihmisruumis, ja siirtyä katselemaan

Pienempien muotojen maailman loppua,

joita maamme ilmenevässä elämässä yhä jatkuvasti sattuu. Niin tehdessämme voimme kohta sanoa, että kaikki muodollinen tai aatteellinen syntyminen, olkoon kyseessä uusien mantereiden kohoaminen meren pohjasta, uusien kansojen ja rotujen muodostuminen, uusien uskontojen ja sivistysten kehkeytyminen, kasvien, eläin- tai ihmisruumiiden syntyminen, on aina pidettävä sen muodon tai aatteen aineelliseen maailmaan luomisena; ja samoin niiden häviötä, kuoletamaa, on pidettävänä niiden maailman loppuna.

Jos nyt, esimerkin vuoksi, ottaisimme erityisesti katsellaksemme sen aatteellisen maailman, mikä tunnetaan länsimaisen sivistyksen nimellä, ynnä sen pohjana olevan kristinuskon, niin voisimme sanoa sen jo kehityksensä kulussa käyneen useampien pienempien maailman loppujen läpi. Jokainen n. s. uskonpuhdistus on ollut tuollainen maailman loppu; niissä on aina hävitetty vanhaa ja luotu jotakin uutta.

Ja luodessa silmäyksen nykyiseenkin (v. 1915) tilanteeseen kristinopin alueilla noiden Matt. 24 luvussa esitettyjen merkkien ja enteiden valossa on epäilemättä syytä sanoa tämän länsimaisen sivistyksen ja uskonnon taasenkin joutuneen tuollaiseen uudestisyntymiskauteen, jota kylläkin voitaisi pitää siinä tapahtuvana maailman loppuna.

Ajatellaan vaan tuota ensimmäistä ilmotusta, kuinka opetuslapset tahtoivat Jeesukselle näytellä pyhätön *rakennuksia*. Niin olemme me kristitytkin kansoina ja yksilöinä halukkaat tekemään. Me niin mielellämme puhumme niistä *ulkoisista* saavutuksista, joita länsimainen sivistys ja uskonto on ilmentänyt. Me puhumme ylenkatseella vanhoista Aasian sivistyksistä, niiden pakanallisista uskonnonnoista j. n. e.

Mutta juutalaiskansalliseen kerskailuunsa saivat opetuslapset Tietäjä-Mestariltaan sellaisen arvostelun, ettei kaikesta tuosta komeudesta pitänyt jäädä kiveä kiven päälle. Ja eikös eurolainen sivistys ole hyvää vauhtia toteuttamassa oman sivistystemppelinsä hävittämistä? Onhan laajoja aloja sivistysviljelystä hävitetty maan tasalle: kokonaisia kaupunkeja ja maakuntia, puhumattakaan yksityisistä tempeleistä.

Länsimainen sivistys näyttää huomattavassa määrässä kuvastuvan vertauksessa:

Peltoon kylvetty hyvä siemen ja valhenisu.

Tässä vertauksessa mainittuna peltona voimme pitää koko kristinopin aluetta. Hyvänä siemenenä tässä on se rakkauden ja veljeyden oppi jota Jeesus maailmassa opetti.

Jos tämä siemen olisi saanut yksinään kasvaa ja hedelmää kantaa, eläisimme me nyt sovussa ja rakkaudessa keskenämme. Mutta niin ei saanut olla; vihollinen kylvi valhevehnää joukkoon. Ja sitä taas on kaikki se puoli sivistyksestämme mikä saattaa ihmiset vieroksumaan toisiaan. Tämän valhenisun hedelmiä on tuo suunnaton *keinottelu* kaikilla elämän aloilla, ja se mikä tätä keinottelua ylläpitää ja pönkittää.

Nämä molemmat siemenet saavat yhdessä kasvaa, kunnes leikkuumiehelle sanotaan: »Kootkaa ensin valhevehnä ja sitokaa se kimppuihin poltettavaksi, mutta vehnä korjatkaa aittaani.»

Tuollaisina leikkuumiehinä ovat tavalliansa toimineet kaikki uskonpuhdistajat ja uudistajat. Ja nykyään näyttävät Lännen kansat sellaisina toimivan. He itse hävittävät valhenisun tuottamaa satoa. Se on suuremmoinen tulipalo, josta päättäen on valhevehnää pellollamme paljon kasvanut.

Kuinka lieenee oikean vehnän laita? Tuleeko sitä jonkin aittoihin korjattavaksi?

Aittana voimme pitää sitä tulevaa sivistystä, mikä nykyisen tuomiopäivän jälkeen on nouseva ja kasvava. Kaikki nykyisen sivistyksemme luoma hyvä, mikä kelpaa viemään ihmiskunnan kehitystä eteenpäin henkisellä tiellä, se tulee siemeneksi uuteen sivistykseen. Sillä, niinkuin sanottu, maailman lopun kuvauksissa on ominaista, että sen jälkeen alkaa parempi aika, jonne vanhasta viedään vain se mikä siinä on hyvää.

Niinhan on laita esim. vanhan rakennuksen uudistamisessa: kelvolliset hirret viedään uuteen rakennukseen, mutta kelvottomat hakataan haloiksi ja törky poltetaan roviolla. Ja jos on oikein huolimaton talonomistaja, antaa hän rakennuksensa lahota niin, ettei siinä ole mitään jälellä uuteen vietäväksi. Viisas mies taas uudistaa talonsa ennenkuin se aivan mätänee; valittujen ainesten tähden hän sen aikaa lyhentää.

Samoin on laita jonkun sivistyksen, jonkun uskonnon. Jos Lännen kansat saisivat jatkaa valloitus- ja keinottelutyötänsä yhä edelleen, tultaisi vähitellen siihen, että kaikki

älylliset voimat vedettäisi keinottelun palvelukseen. Sentähden voimme ajatella sivistyksemme tuomiopäivää joudutettavan valittujen tähden, sen hyvän tähden mikä siinä vielä on.

Maailman lopun tuomari.

Tulemme sitten tärkeään kohtaan maailmojen, pienempien ja suurempien uudistamisessa: täytyy olla Johtaja, joka toimeenpanee sekä tuomion että uudistuksen. Jos edelleen ajattelemme ihmiskuntaa tuollaiseksi maailmaksi, jolla on oma tehtävänsä, *kehittyminen* täydellisyyttä kohti, silloin voimme kysyä: millainen tämän ihmismaailman johtaja pitäisi olla? Hänen työnsä tietenkin määrää, millainen hänen täytyy olla: hänen täytyy kyetä johtamaan ja jouduttamaan ihmiskunnan kehitystä Isän täydellisyyttä kohti.

Ja kun vakaassa ja hyvänsuovassa mielessä luomme katseemme ihmismaailmaan ja kysymme, mitä siinä kipeimmin kaivataan, niin saamme vastauksen: kaivataan todellakin Opettajaa, tien näyttäjää. Ei ainakaan sellaista tuomaria, joka tullessansa tulella hävittäisi ulkokohtaiset maat ja taivaat. Sillä sehän olisi kehityksen loppu, jos hävitettäisi kaikki kehitysmahdollisuudet.

Kyllä suuren Opettajan tulo myös on aina tuomarin tuloa, mutta Hän ei tuomitse pahalla vaan hyvällä, rakkaudella, niinkuin hän itse on sanonut. Hän vain näyttää hyvän arvoja niin voimallisesti, että ihmiset sen nähdessään unohtavat pahan. Ja kun ihmiset eivät enää vuodata voimiansa tuohon pahuuden maailmaan, kuihtuu se ravinnon puutteessa; siitä koituu sille loppu. Juuri kun ollaan saamaisilla mammonajumala valmiiksi, silloin saapuu Rakkauden Herra, kääntää ihmisten sydämet ja mielet henkisiin arvoihin; suurella viisaudella ja rakkautensa voimalla johtaa heitä kohti elämän tietä, rakkauden, veljeyden tietä. Ja seuraus on: entiset suuruudet, maiset rikkaudet ja kunnia ja valta menettävät häikäisyyvoimansa. Ja niin hän voittaa maailman, tuomitsee maailman, ei pahalla vaan hyvällä. — Tahdommeko olla Hänen työtovereitaan? Meillä on tilaisuus . . .

Opiksi entisyys.

Osataksemme oikein toimia nykyisyydessä, täytyy ottaa opiksi menneisyys. Evankeliumeissa kerrotaan Jeesuksen kulkeneen ympäri saarnaten ja opettaen. Opettaminen oli hänen tehtävänsä, ja siihen hän myös opetuslapsiansa valmisti ja lähetti.

Sanotaan hänen myös parantaneen sairaita, jopa kuolleitakin herättäneen. (Tämä kuolleista herättäminen täytynee kuitenkin pitää henkisen kuoleman tilasta heräämisenä, synnin unesta heräämisenä, jollaisesta puhutaan tämän kirjan »Sovitusoppi» nimisessä luvussa.) Synteinanteeksi antoa hän myös julisti. Mutta tässä täytyy muistaa, ettei hän ketä tahansa parantanut, kelle tahansa synteinanteeksi antoa julistanut, vaan siihen edellytetään määrättyä mielen tilaa: elävää uskoa ja rakkautta hyvän voimaan; nöyrää, vastaanottavaa lapsen mieltä, sellaista Sakeusmieltä, joka on heti valmis astumaan alas oman ylpeytensä ja persoonallisen mukavuutensa puusta, ja seuraamaan totuuden ääntä tosi teossa, eikä vain huulten hymistyksessä. Ja kun Jeesus tällaisille ihmisille, jotka ovat valmiita kaikkensa uhraamaan löytämänsä totuuden alttarilla, julistaa syntejä anteeksi, niin on se vain jo tapahtuneen tosiasian julistamista, eli siis opettamista, salaisen hengenlain paljastamista, jotta osaisimme sen mukaan toimia.

Tällä tavalla Kristus tahtoo pelastaa ihmiset tietämättömyydestä. Ja jos me Häntä seuraisimme, silloin pahan maailma jäisi autioksi: siitä tulisi sen maailman loppu.

Tällainen Vapahtaja ei kelvannut juutalaisille. He olivat edelläpäin määränneet, millainen se piti olemaan. Ja niinhän mekin olemme tehneet. Molemmat odottavat sellaista mahtavaa kuningasta, joka *hävittäisi* ympäröivät esteet ja veisi ainoastaan omaisuuden kansan johonkin merkilliseen onneen. Ja molemmat vetoavat pyhiin raamattuihinsa. Me vain olemme juutalaisiakin vaativaisemmat. Heille riittäisi, jos Messias alistaisi ympärillä olevat kansat heidän alamaisuuteensa, mutta me antaisimme hänen heittää suuren

osan ihmiskuntaa ijankaikkiseen kadotukseen, kunhan vain omaisuuden kansa, me itse, pääsisimme taivasiin.

Ja kun me ahdistuksessamme odotamme Vapahtajan tuloa, on meidän hyvä muistaa Kristuksen sanat viime keralla: »Tästälähin ette näe minua, ennenkuin sanotte: Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen.» Matt. 23: 39.

Meidän on yksityisinä ja kansoina täytynyt saada kylliksemme huutaa: »Siunattu olkoon rikkauden, itsekkään onnen ja nautinnon tuoja.» Meidän täytyy saada niin kylliksemme juoda itsekkäisyyden ja välinpitämättömyyden maljasta, että siihen tyrttyneinä käännymme sydämemme fosi tuskassa huutamaan siunatuksi henkisen elämän tuoja. Ja opittuamme näin huutamaan, silloin Hän tulee, sekä yksityiselle että kansoille.

II

Totisesti minä sanon teille: tämä sukukunta ei kafoa, ennenkuin kaikki tämä tapahtuu. Matt. 24: 34.

Pyhien kirjojen moninkertainen syvyys.

Pyhien kirjojen kuvaannolliset vertaukset ja kertomukset ovat syviä ja sisältörikkaita. Niitä sanotaan voitavan avata useammilla avaimilla, joka merkitsee, että niitä voidaan lukea yhä syvenevässä merkityksessä. Sama kirjoitus voidaan ymmärtää aineellisen elämän kannalta, mutta varmasti myös syvemmältä, hengen kannalta; muutenhan ne eivät olisikaan »pyhiä» kirjoituksia. Niinpä Matt. 24 luvun maailman lopun enteet ja merkit antavat paljon miettimisen aihetta. Paitsi että niissä todennäköisesti kuvaillaan kristillisen sivistyksen kehitystä, on se varmaankin syvällinen esitys sellaisen ihmissielun kehityksestä, jolle »maailman-aikojen loppukausi on tullut», niinkuin Paavali sanoo,

tarkottaen ihmisen kehityksen tilaa, jolloinka hänen pimeään ja itsekkään persoonallisuutensa lopunaika on tullut, niin kuin jo mainittiin luvussa »Luomakuntien kehitys».

Kehityksemme jaksoittaisuus.

Me voimme jakaa ihmisen kehityksen kahteen suureen jaksoon, joissa tietysti vielä voi tehdä alajaotuksia. Ja siirtyminen toisesta jaksosta toiseen, merkitsee aina edellisen jakson loppua, häviötä, ja uuden luomista.

Ensimmäinen suuri jakso ihmisen kehityksessä on hänen elämisensä raakalaisasteella ja sittemmin persoonallisen itsekkäisyyden kannalla. Tässä tilassa ihmissielu viettää pitkiä ajankausia, kuluttaen monia maisia elämiä. Mutta kehityksen kuluessa pilvet vähitellen ohenevat sielun taivaalta, ja henkisen auringon valonsäteet pääsevät hiukan lämmittämään ja valaisemaan. Se aiheuttaa ihmisessä n. s. henkisen uudensyntymän. Ja jos ajattelemme uudestisyntymättömän sielun tilaa mustaksi, pimeäksi, niin uudestisyntyminen merkitsee, että henkisen auringon valo vähitellen haihduttaa pilvet sielun taivaalta ja sulattaa roudan sen maasta.

Tästä voimme laskea ihmisen toisen suuren kehityskauden alkavan, jonka voimme vielä jakaa seitsemään pienempään kauteen. Ja ettei tämä jako ole mielivaltainen, sen myönnämme tutustuessamme uskontojen pyhiin opetuksiin ja luonnon tosiasioihin. Niinpä fyysillisen auringon valonsäteet taittuvat prismassa seitsemään väriin: punainen, punakeltainen, keltainen, vihreä, sininen, sinipunerva, ja näiden kaikkien yhdistelmänä on valkoinen.

Nämä eri säteet värähtelevät eri nopeudella. Punainen, alin väri, värähtelee hitaimmin, ja läpäisee parhaiten karkeammissa aineissa. Tästä syystä esim. aurinko aamulla ja illalla näyttää punertavalta, koska valonsäteet silloin tulevat vinoon ja siis paksumman ilmakerroksen läpi kuin keskellä päivää, ja punaiset säteet kykenevät sen parhaiten tekemään. Samoin on laita sumuisella säällä. Mutta mitä

ohuempi ja kuulakampi ilmakerros on, sitä vaaleampana näemme auringon, koska hienommatkin säteet silloin saapuvat silmäämme.

Nyt on ihmissielu henkiseen aurinkoon samassa suhteessa kuin aineellinen maailma aineelliseen aurinkoon. Puhutaanhan esim. armonauringosta. Kun sielun taivaalta tietämättömyyden ja itsekkäisyyden pilvet alkavat vähän oheta, pääsevät heikkovaloiset punaiset säteet ensiksi valaisemaan sielun taivaalla. Sitten kehityksen kuluessa punakeltainen, keltainen, viheriä, j. n. e., kunnes lopuksi kaikki kuusi väriä yhtyvät seitsemänneksi, valkoiseksi valoksi. Tämän tapahduttua voisimme sanoa ihmisen uudestisyntymisen lopullisesti täyttyneen, hänen vanhan maailmansa loppuneen, jolloin hänestä on tullut täydellinen valon palpelija; hän on tullut itse siksi valoksi mikä pimeässä loistaa.

Uskonnolliset opit tukevat myös tätä uudensyntymän seitsenjakaisuutta. Niinpä vanhimmassa kristillisessä kirkkokunnassa toimitetaan seitsemää sakramenttia, joiden sanotaan ulkoisella tavalla kuvastavan uudensyntymisen seitsemää astetta. Ja tarkkaillessamme maailman lopun kuvausta Matt. 24 luvussa, huomaamme hämmästykseksemme senkin jakautuvan seitsemään osaan. Ensin puhutaan yleisistä enteistä, ja sitten edennytään aste asteelta kunnes viimeisessä osassa puhutaan uskollisesta palvelijasta, jonka valmistuminen on ollut edellisten kehityskausien tehtävä.

Matteuksen 24 luku uudensyntymän valossa.

Kun näitä Matt. 24 luvun seitsemää jaksoa lähemmin mietimme, teemme sen huomion, etteivät ne seuraa toisiansa aivan peräkkäin, vaan osaksi vierekkäin, limittäin. Sillä jo ensimmäisessä osassa, jossa puhutaan yleisistä enteistä, joudutaan hyvin pitkälle, koska se päättyy julistukseen: »Tämä valtakunnan evankeliumi tulee saarnattavaksi koko maailmassa todistukseksi kaikille kansoille, ja sitten tutee loppu.»

Yleiset enteet.

Nämä yleiset enteet alkavat kertomuksella kuinka Jeesus lähti ulos pyhäköstä ja että opetuslapset tulivat hänelle näyttelemään pyhäkön rakennuksia. Silloin Jeesus heille vastaa: »Totisesti minä sanon teille: tähän ei jätetä kiveä kiven päälle maahan murtamatta.»

Tämä on merkillisen syvällinen opetus. Se näyttää kuinka ihmisen on vetäydyttävä ulkoisista asioista sisäisiin. Jeesus-ihminen jättää ulkoiset pyhäköt. Uudestisyntymätön ihminen turvaa ja luottaa ulkoisiin asioihin. Ja uskonollisessa elämässä tämä näyttäytyy siinä, että ihminen etsii sisäistä tukea ulkoisissa kirkkoissa, ulkoisissa jumalanpalvelusmenoissa; ei kykene palvelemaan Jumalaa sisäisesti. Mutta vähitellen hän alkaa huomata, ettei ulkoinen kirkko ja ulkoinen jumalanpalvelus seurakuntatemppeleissä tyydytä hänen sisäistä kaipuutaan. Hän huomaa täytyvänsä vetäytyä sisäiseen temppeliin, sielunsa salattuihin pyhäntöihin. Silloin käsin tehdyt temppelit hänen sisäisessä tajunnassaan häviävät, niin ettei niistä jää kiveä kiven päälle. Tätä jokaiselle ihmissielulle välttämätöntä kehityskohtaa tarkottanee Jeesus sanoessaan samarialaiselle vaimolle: »Usko minua: tulee aika, jolloin ette palvo Isää tällä vuorella ettekä Jerusalemissa . . . jolloin totiset palvojat palvovat Isää hengessä ja totuudessa; sillä semmoiseksi Isä tahtoo palvojansa» Joh. 4: 21, 23.

Sitten Jeesus vetäytyy opetuslapsinensa sisäiselle Oljyvuorelle ja ryhtyy kuvailemaan tämän sielullisen uudistuksen tunnusmerkkejä. Hän sanoo: »Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä. Sillä monta tulee minun nimessäni sanoen: 'minä olen Kristus', ja eksyttävät monta».

Tämäkin on syvällinen opetus. Sillä uudestisyntymätön ihminen, eläen kirjaimen ja opinkappalten sokeassa uskossa, seisoo mielestänsä järkkymättömän lujalla tiedon kalliolla, vaikka oikeastaan tietää perin vähän. Hänen rauhaansa eivät häiritse kirkkojen ja lahkojen ominaisuudet, sillä hänen luulonsa mukaan on vain yksi oikea usko ja lahko, nim. juuri se mihin hän sattuu lukeutumaan;

kaikki muut hän pitää väärinä ja kadotukseen vievinä. Tällä yksinkertaisella tuomiolla hän selviytyy kaikesta.

Mutta kun ihmisen tietämättömyyden pilvet alkavat vähän oheta, kun hän, epäillen tietonsa pätevyyttä, alkaa etsiä valoa ja varmuutta sisäisille kysymyksilleen, vasta silloin hän huomaa kuinka kaikki uskonnot, suunnat ja lahkot tulevat häntä vastaan ja eksyttävät monta. Mitenkä eksyttävät? Siten, että jokainen niistä vakuuttaa: »Meillä ainoastaan on oikea usko, oikea oppi ja tosi tieto; kaikki muut ovat harhaoppia.» Tällöin etsivä sielu voi eksyä oikealta tieltä, *sisäisen etsiskelyn ja kehityksen tieltä*, kääntyen toisesta uskosta toiseen, toisesta lahkosta toiseen.

Jos pyrkijä jaksaa voittaa tällaiset sivuhyppäykset ja päättävästi kulkea sisäisen uudestisyntymisen tietä, silloin hän saa kuulla »sotien melskettä ja sanomia sodista», sillä hänen sisässään »kansa on nouseva kansaa vastaan, ja valtakunta valtakuntaa vastaan», s. o. sisäiset voimat nousevat taisteluun hänen sielussaan, joka on kuin maanjäristyksen kulkua seudusta seutuun.

»Mutta kaikki tämä on synnytystuskien alkua.» (Siis *synnytys*- eikä *kuolontuskaa*, niinkuin maailmojen lopussa pitäisi puhua; joten tässä on puhe uudestisyntymisestä.) Ja »silloin teidät annetaan vaivaan, ja teitä tapetaan, ja te joudutte kaikkien kansojen vihattaviksi minun nimeni tähden». Niinpä niin. Kun ihminen päättävästi lähtee kulkemaan totuuden kaitaa tietä, silloin ystävät jättävät, häntä pidetään hulluna haaveilijana j. n. e. Ja tämä ulkoinen painostus vaikuttaa, että monet pyrkijät »loukkaantuvat, ja he antavat toisensa alttiiksi ja vihaavat toinen toistaan». Ja sensijaan että kulkisivat eteenpäin, jäävätkin paikalleen. Ja juuri näistä väsyneistä pyrkijöistä »monta väärää profeettaa nousee, ja he eksyttävät monta». Sillä juuri tuollaisista väsyneistä pyrkijöistä voi tulla sellaisia vääriä profeettoja, jotka muka omasta kokemuksestaan tietävät, ettei ole mitään ikuista elämää: kaikki on vain materian liikuntoa. Tai tulee heistä sellaisia vääriä profeettoja, jotka eksyttävät ihmisiä siihen luuloon, ettei ihminen voi päästä mihinkään tietoon henkisissä asioissa,

vaan täytyy aina jäädä yksinkertaisen uskon varaan. He vakuuttavat ponnistelleensa »ihan uuvuksiin asti», eivätkä kuitenkaan päässeet muuhun tietoon kuin siihen, että ihmisen onkin pysyttävä tietämättömyydessä.

Vielä kolmannenlaisiakin vääriä profeettoja, voi tällä kehityksen kohdalla nousta, nim. sellaisia, jotka innolla antautuvat spiritistisiin ja sielullisiin kokeiluihin tyydyttäkseen turhamaisuuttaan ja näytelläkseen itseään taikurina ja tietäjänä.

Ja tunnusmerkillistä näissä väärissä profetoissa on, ettei heissä ole rakkaus innostamassa; se ei ole kehittynyt, kun ovat antautuneet laittomuuteen.

Mutta joka kaikki nämä kompastukset välttäen »kestää loppuun asti, hän pelastuu». Ja loppu tulee silloin, kun tämä »valtakunnan evankeliumi tulee saarnattavaksi koko maailmassa». Tästä lauseesta ymmärrämme mitä varten ihmisen on kuljettava uudestisyntymisen tiellä. Se ei voi tapahtua itsekästen tarkotuserien tavoittelemisella; ei turhamaisuudesta, tai edes omaa yksityisöä ja taivaallistakaan autuutta tavoitellen, vaan yksinomaan rakkaudesta totuuteen ja ihmisten auttamiseen; että tämä valtakunnan hyvä sanoma tulisi hänenkin kauttansa saarnatuksi kaikille kansoille, s. o. kaikenlaisille ihmisille heidän tarpeidensa mukaan.

Näin pitkälle joudumme yleisissä enteissä.

Jerusalemin hävitys.

Toista osaa nimitetään alkuselityksessä Jerusalemin hävitykseksi. Tämä tietenkin merkitsee, että ennenkuin ihminen voi elää uutena, täytyy hänen päättävästi hävittää vanha temppelinsä. Ja tämä on siksi vaativa työ, että hänen täytyy siihen kiinnittää kaikki tarmonsä; eikä Lotin vaimon lailla kääntyä taakseen katsomaan. Sillä »joka on katolla, älköön astuko alas noutamaan mitä hänen talossaan on, ja joka on pellolla, älköön palatko takaisin noutamaan viittaansa». Kun ihminen lähtee etsimään

niitä rikkauksia joihin ei koi eikä ruoste pysty, silloin hänen ei auta pitää mielessään maista kultaa ja aistinten nautintoja. Sillä eihän voida kahta herraa palvella. Jos hän kuitenkin niin tekee, ellei hän jaksa taakseen katso-matta astella eteenpäin, silloin hän on vielä »niitä, jotka ovat raskaina, ja niitä, jotka imettävät». Hän ei ole sisäi-sesti vielä synnyttänyt sitä voimaa jota pakomatalla tarvitaan, vaan on siitä vielä raskaana tai imettäväisenä.

Toinen vaikeus on, kun lähtö tapahtuu talvella tai sapattina. Ei saa olla kylmä, välinpitämätön, hidasteleva; ei myös liian häilättävä, sapattimaisen juhlallinen. Täytyy olla tyyni, rauhallinen ja ponnistuksissaan kestävä; tila-päiset nyyhkytykset ja pyräykset eivät pitkälle auta.

Vääriä Kristuksia.

Kolmannessa osassa varotetaan taas vääristä kristuk-sista. Siinä näytetään, että pyrkijä joutuu väärälle tielle lähtiessään tavoittelemaan viisautta ja sisäisiä voimia esiin-tyäkseen viisaana ja ihmeitten tekijänä.

Tällekin asteelle voivat jotkut pyrkijät pysähtyä, teke-mään »suuria tunnustekoja ja ihmeitä, niin että, jos mah-dollista, valitutkin eksytettäisiin». Sentähden meidän ei tulisi riippua ulkonaisesti Kristuksessa, ei kuunnella sano-mia: »Katso, hän on erämaassa», tai »hän on sisällä kamarissa». Se etsiminen on tapahtuva sisäisesti sielun salatuissa kammioissa, jossa Ihmisen Pojan tulemus tapahtuu kuin salaman leimahdus, s. o. henkisen valon ja tiedon väläyksinä. Ihmisen on saatava sielunsa sellaiseen tilaan, että se vetää puoleensa henkiset rikkaudet, niinkuin raato houkuttelee korpit puoleensa.

Kristuksen tulemus.

Ulkoinen sivistys ja läksytieto ei kelpaa perustukseksi tällä tiellä. Sillä neljännessä kohdassa sanotaan nimen-omaan, että »kohta noiden päivien ahdistuksen jälkeen

aurinko pimenee, ja kuu ei anna valoaan, ja tähdet putoavat taivaalta». Kaikki pään tieto, alemman ymmärryksen ja tunteiden ulkokohtainen tieto, ne eivät enää kykene antamaan valoa ihmiselle. Ainoastaan sisäiseen, ikuiseseen rakkauteen luottaen, pääsevät Ihmisen Pojan tunnusmerkit sielun taivaalla näyttäytymään. Silloin »kaikki maan sukukunnat parkuvat», s. o. alempi, persoonallinen minä huomaa hallitus kautensa lähenevän loppuaan. Sillä Ihmisen Poika »lähehtää enkelinsä . . . ja he kokoavat hänen valittunsa . . . taivasten ääristä niiden toisiin ääriin asti». Alemmasta minästä ainoastaan »valitut» pääsevät mukaan; sen kyvyt tulevat käytetyiksi ainoastaan mikäli korkeampi minämme, Kristus meissä, voi niitä työssänsä käyttää.

Vertaus viikunapuusta.

Viidennessä kohdassa kehoitetaan oppilasta itsetarkkailuun. Hänen täytyy aina olla selvillä vaikuttimistaan; muuten hän voi väsyä ja eksyä. Hän tarkkailee itseään totuuden ja Kristusihanteen valossa, niinkuin mehevöityvästä viikunapuusta tarkaillaan kesän tuloa.

Kristuksen tulemisen aika salattu.

Kuudennessa kohdassa sanotaan: »Tämä sukukunta ei katoaa ennenkuin kaikki tämä tapahtuu.»

Tässä Jeesus todistaa, ettei ihmisen alemmasta, itsekkästä luonnosta tule loppua ennenkuin siinä ovat tapahtuneet kaikki edellä kuvatut tapaukset. Vasta näiden tapausten jälkeen syntyy uusi sukukunta, Ihmisen Poika pääsee sielussa hallitsemaan.

Mutta tämän tapahtuman ajasta ei pyrkijän tarvitse huolehtia. Tärkeintä on, että hän pysyy virkeässä toiminnassa niinkuin »Noan päivinä», ennen vedenpaisumusta. Siinä tulvassa kyllä Noa, ylempi minä, pelastuu, mutta itsekkään luonnon tulvavesi hukuttaa.

»Silloin on kaksi miestä pellolla; toinen otetaan ylös,

ja toinen jätetään. Kaksi naista on jauhamassa käsi-kivillä; toinen otetaan ylös ja toinen jätetään.»

Jos mitkään, niin nämä lauseet osottavat olevan kyseessä sisäisen uudistuksen. Sillä jos ulkokohtainen maailma tulessa hukkuisi, niin siinä ei voisi toista ottaa ylös ja toista jättää edelleen kyntämään ja jauhamaan, koska luonnollisesti ulkomaailman pelot ja myllytkin silloin häviäisivät. Mutta asia on aivan ymmärrettävä, jos tällä kaikella tarkotetaan ihmisen tajuntatilan muutosta. Ja silloin saamme tästä vielä erään hyvin tärkeän opetuksen:

Ihmisen Pojan tulemus tapahtuu keskellä kiireintä touhua; tapahtuu sille pyrkijälle, joka henkisellä vainiolla uutterasti kyntää, kylvää ja jauhaa. Ja se tapahtuu niin sisäisesti ja salaisesti sielun syvyyksissä, ettei edes vieru-toveri, rinnalla pyrkijä, jauhaja, sitä huomaa. Siksi Ihmisen Pojan tulemusta verrataankin varkaan tuloon, ja pyrkijä kehoitetaan »valvomaan», kiinnittämään koko huomionsa siihen työhön jota hän tekee, josko hän kyntää, kylvää tai jauhaa. Silloin kehitys seuraa itseään.

Uskollinen palvelija.

Seitsemännessä, viimeisessä osassa, jota voimme pitää sinä tilana johon edellisten kuuden kautta on noustu, niinkuin valkoinen valo on tulos kuuden värin yhtymisestä, siinä erityisesti painostetaan uskollisuutta. Sano-taan: »Kuka on se uskollinen palvelija, jonka hänen herransa on asettanut pitämään huolta hänen palvelusväestään, antamaan heille ruokaa ajallansa?» Tästä ja seuraavista värsyistä näemme mikä on oleva pyrkivän ihmisen päämäärä. Kun ihminen elää henkistä elämää, ei hänen päämääränsä saa olla oma kehittymisensä ja vapautumisensa, vaan hänessä pitää toteutua sanat: »Ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä» (Matt. 20: 28). Tällaiseksi palvelijaksi tultuansa »kaikki se pitää, kaikki se uskoo, kaikki se toivoo, kaikki se

kärsii» (1 Korint. 13: 7). Kun tämä palvelevan rakkau-
den täydellisyys tulee, silloin katoaa kaikki halu turhaan
profetoimiseen ja kielillä puhumiseen.

Ihmisen uudestisyntyminen merkitsee, että henkisen
auringon valo ja lämpö säteilee hänen kauttansa kaikkialle
missä hän liikkuneekin. Niinkuin fyysillinen aurinko on
kaiken muodollisen elämän lähde, niin on henkinen au-
rinko lähde henkiselle elämälle. Ja niinkuin uudesti-
syntymätön ihminen levitti ympärilleen kuolettavana myrk-
kynä vihaa, kateutta ja muuta itsekkäisyyttä, niin on hen-
kinen ihminen oleva sellainen voimakeskus, joka aina
ravitsee henkisesti nälkäisiä, herättää henkisesti kuolleita.

Mutta jos ihminen unohtaa tämän varsinaisen tehtä-
vänsä, »rupeaa lyömään kanssapalvelijoitaan», s. o. käyttä-
mään kykyjään omaksi edukseen ja toisten sortamiseksi,
»silloin sen palvelijan herra tulee päivänä, jona hän ei
odota, ja hetkenä, jona hän ei arvaa, ja hakkaa hänet
kappaleiksi» — s. o. kaikki itsekkäät ponnistukset rau-
keavat tyhjiin — »ja määrää hänelle saman kohtalon kuin
ulkokullatuille. Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.»

Sensijaan että ihmisellä olisi ollut tilaisuus etenemi-
seen työskennellessään viisaana palvelijana, vaikuttavat
hänen itseensä kohdistuvat harrastuksensa sen, että hän
jää edelleen ulkonaisen elämän kovaan kouluun. Kun
hän ei tahtonut seurata sisäistä opettajaa, joka »Hiljai-
suuden äänenä» puhui hänelle, saa hän jäädä järkkymät-
tömien elämän lakien viskeltäväksi tavallisessa aistimus-
elämässä, joka on kuin itkua ja hammasten kiristystä
todellisen sisäisen elämän rinnalla.

Näin on jokaisesta meistä tuleva maailman lopun toi-
meenpanija. Ja näin tehden me toimimme uusien mai-
den ja taivaiden rakentamisessa.

Loppusana.

Jos nyt luomme silmäyksen taaksepäin ihmisen pitkälle kehityksen taipaleelle, niin voisimme siinä erottaa ainakin viisi pitkää kehityskautta.

1. Raakalaisaste, jolloin ihminen ei välitä muusta kunhan vain saa syödä.

2. Karkeampien himojen aika, jolloin ihminen himojensa ajamana syöksyy mihin tahansa.

3. Himojen hienostuminen tunne-elämäksi, taiteelliseksi nautinnoksi, jossa nautinnon kohde vähitellen siirtyy haudantakaiseen elämään. Tällöin ei vielä pääse järki vaikuttamaan, joten ihminen on sokean uskon vallassa, eikä mitkään uskonnolliset ristiriidat häntä häiritse.

4. Arvostelevan järjen aika, jolloin järki vapauttaa ihmisen sokean uskon kahleista, kääntyen etsimään sisäistä ja henkistä totuutta.

5. Järki hengen kuuliaisuudessa, jolloin ihminen on tullut järjellisesti vakuutetuksi henkimaailman olemassaolosta, ja alkaa järkevästi työskennellä henkisellä pohjalla, Kristushengen päästessä yhä enemmän määrääväksi, joka hänen sielussaan kuiskaa: »Mene ja tee sinäkin samoin.» Luukk. 10: 37.

Ja nykyisessäkin ihmiskunnassa on yksilöitä kaikilla näillä kehityksen asteilla. On ihmisiä jotka pysyvät koko maisen elämänsä ajan samalla asteella, kun toiset nopeasti siirtyvät miltei kaikkien asteitten läpi samassa elämässä. Tämä näennäinen nopeus johtuu siitä, että he ovat jo edellisissä elämissä päässeet pitemmälle, joko pitemmän ihmiskehityksensä tai uutterampien ponnistustensa kautta, ja nyt vain kertaavat entiset läksynsä, pysähtyäkseen sille kohdalle mistä alkaa uutta opittavaa.

Näin jokainen olento toimii omalla paikallaan todellisenä israelilaisena ja korvenvaeltajana.

